

AKÜRD xalqı mübariz və qəhrəman xalqdır Heydər Əliyev

DİPLOMAT

№ 18 (578) 08 - 14 May, Gulan sal. il 2024
Ji meha şubatê sala 2003-a tê weşandin

Həftəlik İctimai-siyasi qəzet
Rojnama heftename civakî û siyasî

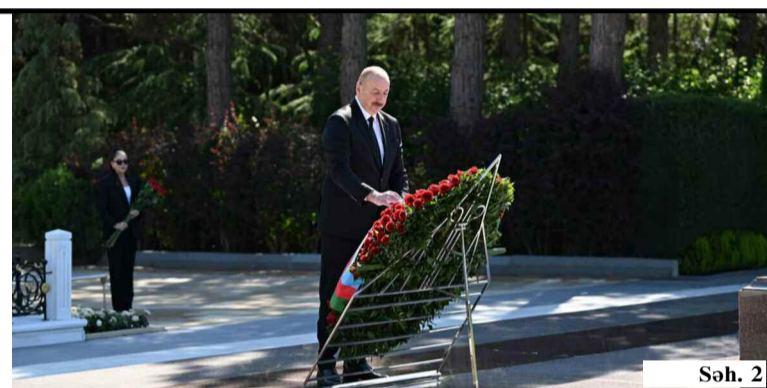
Qiyməti: 40 qəpik
Həjəy: 40 qəpik

HEYDƏR ƏLİYEV 101

ANIM GÜNÜ

XÜSUSİ BURAXILIŞ

10 MAY ÜMUMMİLLİ LİDER, BÖYÜK HEYDƏR ƏLİYEVİN DOĞUM GÜNÜDÜR

Səh. 2

Prezident İlham Əliyev, birinci xanım Mehriban Əliyeva və ailə üzvləri Ulu Öndər Heydər Əliyevin Fəxri xiyabanda məzarını ziyarət ediblər

Səh. 3

ULU ÖNDƏR HƏR ZAMAN BİZİMLƏDİR

Dünya ümummilli lider
Heydər Əliyev haqqında

GÜLLƏ ATMADAN HAKİMİYYƏTƏ
GƏLƏN DÜNYA SİYASƏTÇİSİ

Müstəqil Azərbaycan ulu öndər Heydər Əliyevin möhkəm təməl üzərində ucaldığı əzəmətli abidədir

XALQIMIZIN ÜMUMMİLLİ LİDERİ HEYDƏR ƏLİYEV
DÖVLƏTİMİZİN MÜSTƏQİLLİYİNİ ƏBƏDİLƏŞDİRDİ

AZƏRBAYCANIN XİLASKARI

KQB generalı Titkov: "Qorbaçov Əliyevdən qorxurdu"

Səh. 8-9

Səh. 11

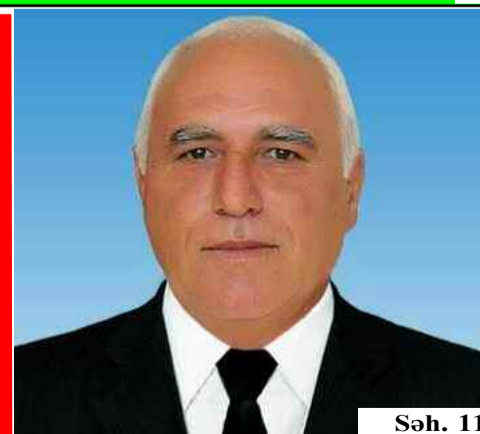
ÖMRÜNÜ-GÜNÜNÜ XALQINA
HƏSR EDƏN DAHİ İNSAN

SABİTLİYİN YARADICISI
- HEYDƏR ƏLİYEV

Səh. 4

XALQIMIZIN ÜMUMMİLLİ LİDERİ HEYDƏR ƏLİYEV
DÖVLƏTİMİZİN MÜSTƏQİLLİYİNİ ƏBƏDİLƏŞDİRDİ

Səh. 11

EL ATASI

Prezident İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva Ulu Öndər Heydər Əliyevin Fəxri xiyabanda məzarını ziyarət ediblər

Müasir müstəqil Azərbaycanın memarı və qurucusu, xalqımızın dahi oğlu və Ümummilli Lideri Heydər Əliyevin anadan olmasının 101-ci ildönümü günüdür. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva Ulu Öndərin Fəxri xiyabanda məzarını ziyarət ediblər. Prezident İlham Əliyev Ümummilli Lider Heydər Əliyevin məzarı önünə əklil qoydu, Ulu Öndərin xatirəsini ehtiramla andı. Azərbaycan Respub-

likasının Dövlət Himni səsləndirildi. Sonra birinci xanım Mehriban Əliyeva Ümummilli Liderin xatirəsini dərin hörmətlə yad etdi. Dövlətimizin başçısı və birinci xanım Ulu Öndər Heydər Əliyevin ömür-gün yoldaşı, görkəmli oftalmoloq-alim, akademik Zərifə xanım Əliyevanın xatirəsini yad edərək məzarı üzərinə gül dəstələri qoydular. Tanınmış dövlət xadimi Əziz Əliyevin və professor Tamerlan Əliyevin də xatirələri ad olundu.

Prezident İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva Şuşada Çöl Qala məscidində aparılan bərpa işləri ilə tanış olublar

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva Şuşada Çöl Qala məscidində aparılan bərpa işləri ilə tanış olublar.

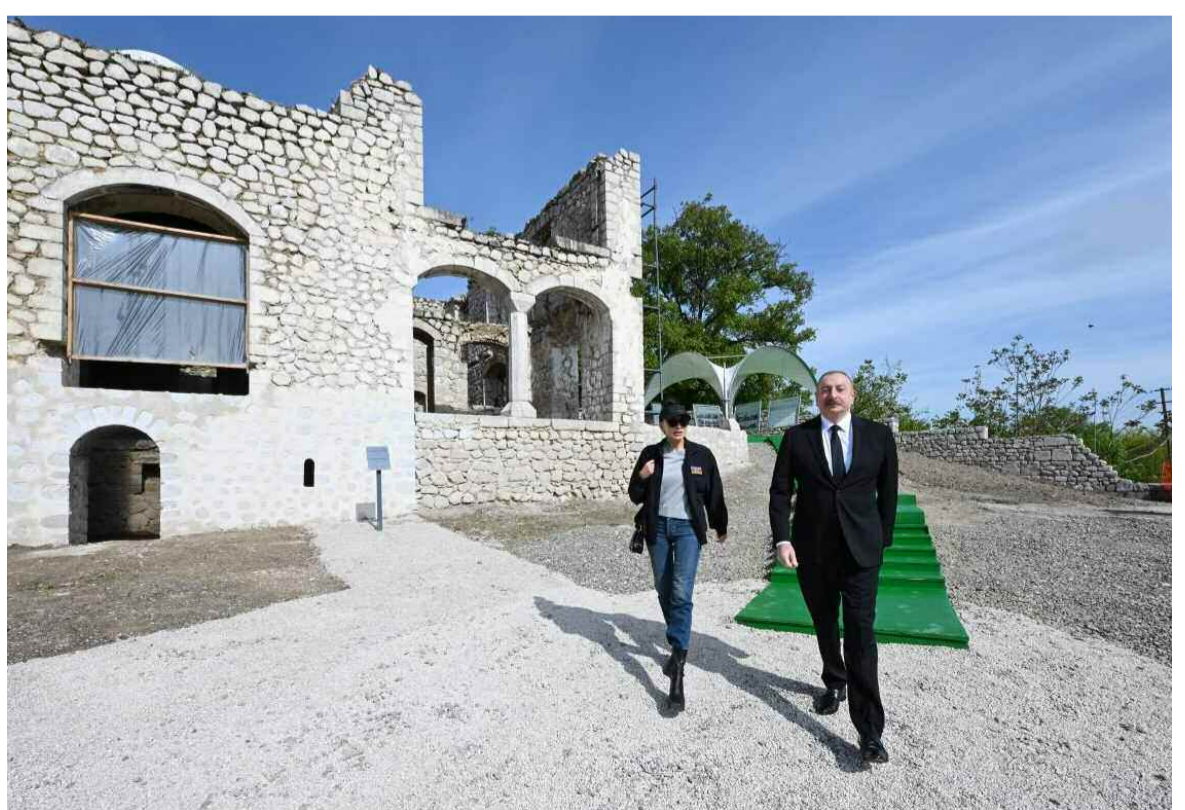
Azərbaycan Respublikası Prezidentinin köməkçisi Anar Ələkbərov dövlətimizin başçısına və birinci xanıma görülən işlər barədə məlumat verdi.

Bildirildi ki, Heydər Əliyev Fondu Şuşada daha bir tarixi abidənin - Çöl Qala məscidinin bərpası layihəsini həyata keçirir. "PAŞA Holding" in dəstəyi ilə aparılan bərpa işlərinə 2023-cü ildən başlanılıb.

Çöl Qala məscidi XIX əsrdə Şuşa şəhərində fəaliyyət göstərən 17 məsciddən biri olub. Məscid

Şuşa şəhərinin yuxarı məhəllələrinə daxil olan Çöl Qala məhəlləsinin Qasım bəy Zakir küçəsində yerləşir. Bu tarixi abidə XIX əsrdə Kərbəlayi Səfixan Qarabaği tərəfindən inşa olunub. Məscid minarəsiz formada tikilib, Şuşa şəhərinin əksər məscidləri kimi düzbucaqlı, ümumi girişi isə asimmetrik şəkildə düzülmüş əsas fasad-dan ibarət olub.

Çöl Qala məscidinin interyeri tamamilə İslam memarlığına uyğundur. Məscidin daxili hissəsi səkkizguşəli dörd daş sütunla bəzədilib. Bu sütunlar ümumi ibadət zalını üç hissəyə ayırır. Məscidin mehrabı ilə üz bəzəli ümumi ibadət zalının içərisində qadınlar

üçün açıq ibadət zalı tikilib. Məscid Şuşa şəhərinin işğaldan sonra ermənilər tərəfindən dağıdılıb və talan edilib.

Çöl Qala məscidinin yaxınlığında isə XIX əsrə aid Çöl Qala bulağı yerləşir. Bulağın divarları dördbucaq formasında

olub və yaxınlığında yerləşən məscidlərin üslubunda tikilib. İşğal dövründə bulaq da dağıdılıb, daş kitabələri məhv edilib.

ULU ÖNDƏR HƏR ZAMAN BİZİMLƏDİR

Nə qədər ki, müstəqil Azərbaycan dövləti var, Azərbaycan xalqı var, Ümummilli lider, Ulu Öndər Böyük Heydər Əliyev də ürəklərdə yaşayacaqdır!

Unudulmaz xatirələr

Hər bir insan arzu edər ki, dahi, möhtərəm və mötəbər dövlət rəhbərləri ilə görüşsün. Belə fürsətlərdən biri də mənə qismət oldu. Və mənə dünya siyasətçilərinin öndərləri sırasında olan Ümummilli Lider, Böyük Öndər, müdrik insan, dövlət rəhbəri Heydər Əliyev cənabları ilə görüşmək nəsbib oldu. O gün mənim həyatımın ən xoş günlərindən biri idi. O günü mən hər zaman xoş xatirələr kimi anıram və yeri düşəndə o görüş barədə dostlara fəxrlə danışırım.

-1992-ci ilin dekabr ayı idi. Hər yerdə hərə-mərclik hökm sürürdü. Cəbhədə itaətsizlik, özbaşınalıq yaranmış, günü-gündən torpaqlarımız əldən gedir, şəhidlərimizin sayı artırdı. Azərbaycan yas içində idi. Ölkəmizin hər yerində yasxanalar qurulmuşdu.

Hər gün cəbhədən xoşagəlməz xəbərlər gəlirdi. Heç kim heç kimin ərizəsini oxumaq istəmirdi. Demək olar ki, ölkə idarə olunmurdu.

O zaman faşist Səddam Hüseyin zülmündən qaçıb Araz çayını keçərək Naxçıvana pənah gətirən və hakimiyyətdə olan sərişdəsiz cəbhəçilərin əlinə düşən bir qrup kürd və türkmən qaçqınlarının həbs olduğunu eşitdim, hansı ki, əksəriyyəti qadın-uşaq, yaşları yetmiş haqlamış qocalar və ona qədər orta yaşlı kişilər idilər. Hətta həmin günlərdə bir qadın iki qız övladı dünyaya gətirmişdi, birinin adını Azərbaycan, digərinin adını isə Kürdüstan qoymuşdular. O vaxtkı səbatsız dövlət rəhbərlərinin ucbatından, Naxçıvan sərhədçiləri onları saxlamış və 6 aya qədər həbs etmişdilər.

Havaların çox soyuq olmasına baxmayaraq, biz Naxçıvan MR-na getdik. Ora gecə saatlarında çatdıq, məsələ ilə bağlı Milli Məclisin sədri Heydər Əliyev cənablarına müraciət etdik, onunla görüşmək istədiyimizi bildirdik. Vasif Talıbov cənabları, Heydər Əliyev cənablarının bizi qəbul edəcəyini bildirdi.

Gecə saat 24.00 idi. Qarabağ məsələsi barədə kiminləsə telefonla söhbət edirdi. Qapı yarıaçıq olduğundan hərdən qulağımıza

Qarabağla bağlı sözlər çatırdı.

Bizi içəri dəvət etdilər. Naxçıvan Kürd Mədəniyyət Mərkəzinin sədri Nizami Aliyevlə qapını döydük, içəri daxil olduq. Naxçıvanda heç bir yerdə elektrik işığı olmadığından

məz." Səhəri günü bizi Naxçıvan MTN-nə dəvət etdilər. Axşam saat səkkizə qədər bizi sorğuladılar. MTN-nin əməkdaşları günorta yeməyinə getsələr də biz yeməksiz qaldıq. Axşam saat səkkizdə MTN-

otaqda neft lampası yanırdı, otaq yarıqaranlıq idi, sol tərəfdə neft sobasının istisi hiss olunurdu. İş otağının baş tərəfində dəyirmi masa var idi. Heydər Əliyev cənabları, masanın arxasında əyləşmişdi. Biz içəriyə daxil olanda o, yerindən qalxıb bizə tərəf gəldi. Bizimlə bir-bir görüşüb xoşgəldiniz dedi və qolumuzdan tutaraq masaya tərəf apardı. Bizi oturtduqdan sonra, özü keçib kresloya əyləşdi. Üç saata qədər bizimlə çox sakit, səmimi söhbət etdi. Mavi gözlərində müdriklik, sonsuz mərhəmət görünürdü. Bizi diqqətlə dinlədi, işimizlə bağlı məlumat alandan sonra, tapşırıqlar verdi və dedi: "Qaçqınlarla görüşün, əgər onlar bu qışı Naxçıvanda qalmaq istəyirlərsə, biz onları kəndlərdə yerləşdirə bilərik, qaçqınlarla görüşdən sonra vaxt tapıb mənim yanıma gələrsiniz".

Sonra Bəylər müəllimə tapşırırdı ki, gecdi, maşın olmaz, qonaqları aparın. Biz nə qədər təkid etsək də o, razı olmadı.

O, böyük insanın hər işə belə diqqətlə yanaşması məni valeh etdi. Öz-özümə düşünürdüm; görəsən onda işə belə marağ, həvə hardandır. "Heç bir dövlət məmuru gecənin bu vaxtına qədər qalib işlə-

nin iki əməkdaşı ilə birlikdə qaçqınların saxlandığı hərbi hissəyə getdik. Hərbi hissənin həyəti işıq olmadığından zil qaranlıq idi. Bir azdan dar dəhlizə keçdik. Dəhliz qaranlıq olsa da dəhlizin sonunda zəif lampaya işığı görünürdü. Geniş bir otağa keçdik, bizi Şahmurad, Şahmərdan və bizi dindirən MTN-nin əməkdaşlarından biri və tanımadığım daha bir neçə mülki geyimli adamlar qarşıladı. Yenə sorğu suallar başladı, sonda o qərara gəldilər ki, qaçqınlarla kürd dilində danışmayaq. Aralarında olan türkmənlər kürd dilini də bilirdilər, onların vasitəsi ilə öyrəndik ki, onlar tranzit bir ölkə kimi Azərbaycandan Rusiyaya, oradan da Avropaya getmək istəyirlər.

Qaçqınların istəklərini öyrəndikdən sonra "qonaqlı" otağa gəldik və qaçqınların istəklərini onlara bildirdik. MTN-nin əməkdaşlarından biri mənə tapşırırdı ki, Bakıya qayıdanda nazirliyə gedim. Səhəri günü, qaçqınların problemləri ilə bağlı, Ulu Öndər Böyük Heydər Əliyev cənablarına məlumat vermək üçün yenidən onunla görüşməyə getdik, işin bütün incəlikləri ilə maraqlandı, soruşdu və bizə dedi: "Siz gedin, mən münasib yoldaşlara tapşırıram, onları azadlığa buraxıb, yola salarlar". Səhəri qaçqınlar

həqiqətən hissə-hissə Bakıya göndərildilər və oradan da Moskvaya yola salındılar. O, ölməz insanla görüşdüyüm üçün özümü xoşbəxt sayıram. Yuxarıda qeyd etdiyim kimi o dövrlərdə Azərbaycanda böyük hərə-mərcliklər baş alıb gəlirdi. Bunu gören xalq, xalqımızın dahi oğlu, əzəli və əbədi Milli Liderimiz Heydər Əliyev cənablarını Bakıya dəvət etdi. Heydər Əliyev yenidən hakimiyyətə gəldi və tariximizi, dinimizi, dilimizi, mənəviyyətimizi, parçalanmaq üzrə olan Vətənimizi bizə qaytardı. O, Azərbaycan xalqını, Azərbaycan dövlətini məhv olmaqdan, dünya xəritəsindən silinməkdən birdəfəlik xilas etdi. Ölkəmizdə yaşayan milli azlıqlar Heydər Əliyevi, onun apardığı dünyəvi siyasətini böyük məhəbbətlə sevirilər və dəstəkləyirlər. Bu sevgi, bu məhəbbət xalqımızın ürəyində əbədi qalacaq.

Çünki xalqımız və ölkəmiz üçün tale yüklü anlarda düşmənlərimiz etnik azlıq amilindən istifadə etmək istəyirdilər. Azərbaycan xalqının ayrılmaz hissəsi olan azsaylı xalqları fəlakət qarşısında idilər. Məhz Heydər Əliyev onları bu fəlakətdən xilas etdi. Xalqımız onun xidmətlərini heç vaxt unutmayacaq, daim Heydər Əliyevin siyasətini dəstəkləyib və dəstəkləyəcək. Biz Heydər Əliyevin ideyalarının həyata keçməsi üçün ömrümüzün sonuna kimi çalışacağıq və onun ideyalarını yaşatmaq üçün möhtərəm prezidentimiz İlham Heydər oğlu Əliyev cənablarına möhkəm dəstək olacağıq. O, ölümü ilə xalqlarımızı birləşdirdi və onun məzarın millətimizin ziyarətgahına çevrildi. Bu gün Ulu Öndərimizin anım günündə minlərlə insan axını onun məzarını ziyarət etmək üçün sübh çağından əllərində gül-çiçək güllü-gülüstanə dönmüş Fəxri Xiyabana axın edir, Milli Liderimizi anırlar. "Günəşdən nur doğar", deyiblər. Doğrudan da bu gün xalqımız Heydər Əliyevdən doğan nurun, İlham Heydər oğlu Əliyevin ətrafında birləşərək Öndərimizdən miras qalan Vətənimiz Azərbaycanı inamlı addımlarla qabaqcıl ölkələr sırasına aparırlar. O, hər zaman, hər an bizimlədir, çünki onun xalqımıza bəxş etdiyi tükənməz sərvətlər hər yerdədir. Xalqımızı azadlığa çıxaran, ona xoşbəxt gələcək bəxş edən, Ümummilli liderimizə Uca Tanrıdan rəhmət diləyirik.

Tahir Süleyman

HEYDƏR ƏLİYEV 101 ANIM GÜNÜ XÜSUSİ BURAXILIŞ

Dünya ümummillə lider Heydər Əliyev haqqında

Heydər Əliyev Cənubi Qafqazda uzun müddət ərzində ən əsas şəxsiyyət olmuşdur. Bu günlərdə Amerika Birləşmiş Ştatları və Azərbaycanın bəhrələndiyi dostluq əlaqələrinin qurulmasında və Azərbaycanın müstəqilliyinin qorunmasında onun şəxsi səyləri həyatı əhəmiyyət daşıyır. Məhz onun rəhbərliyi altında Amerika Birləşmiş Ştatları və Azərbaycan, Əfqanıstan və İraqdakı əməliyyatlar da daxil olmaqla, terrorizmə qarşı mübarizədə tərəfdaş olmuşlar. Dağlıq Qarabağ faciəsinin sülh danışıqları vasitəsilə ədalətli və uzunmüddətli həllinə nail olmaq sahəsində onun nümayiş etdirdiyi qətiyyət regionda sülh və sabitliyin saxlanmasında mühüm əhəmiyyət kəsb etmişdir. Eyni zamanda, onun mövqeyi və göstərdiyi səylər Azərbaycanın iqtisadi inkişafını möhkəmləndirən böyük həcmli xarici sərmayələrin cəlb olunmasında əsas rol oynamışdır. Bu nailiyyətlər milyonlarla azərbaycanlının həyatını yaxşılaşdırmış və Azərbaycanın iyirmi birinci əsrə müasir dövlət kimi daxil olmasına imkan yaratmışdır.

Corc BUŞ,
Amerika Birləşmiş Ştatlarının prezidenti.

Bütün dünyada layiqli hörmət və böyük nüfuz qazanmış görkəmli dövlət xadimi həyatdan getmişdir. Uzun illər ərzində Heydər Əlirza oğlu Əliyevin səmərəli fəaliyyəti xalqlarımızın ümumi tarixi ilə bilavasitə bağlı olmuşdur. O, Rusiya və Azərbaycanın strateji tərəfdaşlığının təməlini qoymuş,

dostluğumuzun və qarşılıqlı anlaşmamızın möhkəmlənməsinə böyük şəxsi töhfə vermişdir.

Onun vəfatı Müstəqil Dövlətlər Birliyi, bütün beynəlxalq birlik üçün əvəzsiz itkidir.

Vladimir PUTİN,
Rusiya Federasiyasının prezidenti.

Bu qeyri-adi şəxsiyyət Azərbaycanı çiçəklənmə yoluna gətirib çıxarmışdır. Müxtəlif görüşlərimiz zamanı, xüsusilə Dağlıq Qarabağ münaqişəsi ətrafında müzakirələr apararkən, münaqişənin sülh yolu ilə həllində onun cəsarətini, müdriqliyini və qətiyyətini yüksək qiymətləndirdim.

Jak ŞİRAK,
Fransa Respublikasının prezidenti.

Heydər Əliyev Azərbaycanın böyük lideri idi. O, böhranlar dövründə öz ölkəsinə

sabitlik gətirdi. Azərbaycan xalqı onun qoyduğu irs ilə fəxr edə bilər.

Onun Prezident kimi fəaliyyəti dövründə ölkələrimiz arasında münasibətlərdə tərəqqi yarandı və Azərbaycan Avropa ilə əlaqələrini daha da yaxınlaşdırdı. Onun 1998-ci ilin iyulunda Britaniyaya uğurlu səfəri, xüsusilə də, Dauning küçəsi 10 ünvanında yerləşən iqtisadiyyatımızda bizim görüşümüz yaxşı yadımdadır. O, Azərbaycanla Birləşmiş Krallıq arasında hazırda mövcud olan güclü əlaqələrin təməlini qoydu. Fəxr edirik ki, Britaniya şirkətləri tərəfindən qoyulan böyük sərmayələr vasitəsilə Birləşmiş Krallıq Azərbaycanın gələcək tərəqqisinə töhfələr verir.

Toni BLEYER,
Böyük Britaniyanın Baş naziri.

Heydər Əlirza oğlu Azərbaycan Respub-

likası üçün, MDB-nin inkişafı üçün, Qazaxıstan və Azərbaycan xalqlarının çoxəsrlik dostluğunun möhkəmlənməsi üçün çox işlər görmüşdür.

Nursultan NAZARBAYEV,
Qazaxıstan Respublikasının prezidenti.

Heydər Əliyevin simasında Azərbaycan Respublikası uzun illər ərzində ölkənin bütün həyatına dərinləndirən nüfuz etmiş və Azərbaycanın tarixində əbədi yer tutmuş böyük dövlət xadimini itirmişdir. Onun adı ölkənin müstəqilliyinin bərqərar olmasında qazandığı tarixi nailiyyətlərlə daim bağlı olacaqdır.

Gerhard ŞRÖDER, **Almaniya Federativ Respublikasının federal kansleri.**

Görkəmli dövlət xadimi Heydər Əliyevin rəhbərliyi ilə müstəqil Azərbaycan Respublikası son illər dünya birliyində layiqli yer tutmuşdur. Azərbaycanda hüquqi dövlət quruculuğu, iqtisadi islahatların uğurla həyata keçirilməsi sahəsində görülən işləri diqqətlə izləyir və onları dəstəkləyirəm.

II İohan Pavel, Roma papası.

Heydər Əliyev XX əsrin görkəmli liderlərindən biri kimi müasir demokratik Avrasiyanın yeni tarixinin bugünkü qurucularındandır.

Cingiz Aytmatov,
Qırğızıstan xalq yazıçısı.

Heydər Əliyev böyük şəxsiyyətdir. O, mənim dostum, qardaşımdır. Onun yeri həmişə ürəyimin başındadır.

Butros-Butros Qali,
BMT-nin sabiq Baş katibi.

HEYDƏR BABA

Vaxt var idi ölkəmizi,
Tanımadı bir çox insan.
Amma birdən ucalmağa
Qədəm qoydu Azərbaycan.

Sanki qaranlıq otaqdan,
Damlı işıq parlayırdı.
Yavaş-yavaş böyüyürdü,
Yavaş-yavaş ucalırdı.

Hər ağızdan eyni kəlmə,
Hər kəs eyni söz deyirdi.
Heydər baba söyləyirdi,
Heydər baba deyirdi.

Bu söz artıq möhkəmlənib,
Əzbər olmuşdu dillərdə.
Çox sürətlə ucalaraq,
Həkk olmuşdu ürəklərdə.

Azərbaycan deyiləndə,
Bu söz ağıla gəlirdi.
Heydər baba qüvvəsiylə,
Azərbaycan güclənirdi.

Dövlətə rəhbərlik edib,
Bizlərə arxa olmuşdur.
Hər an,daim yüksəklərə,
Ucalan dövlət qurmuşdur.

Gecəni gündüzə qatıb,
Düşünürdü,çalışırdı,
Azərbaycan közdən doğub,
Hey yanırıdı,alışırdı.

Olimpiad yarışlarda,
Bayrağımız ucalırdı.
Babamızın əməyindən,
Xalqımız ilham alırdı.

Otuz dörd il bu dövlətə,
Bu xalqa rəhbərlik edib.
Bircə gecənin içində,
Cismən xalqını tərk edib.

Cismən xalqını tərk edib,
Amma ruhən getməz heç vaxt.
Xilaskar tək tanınılan,
Ürəklərdən itməz heç vaxt.

Hər bir daşda,hər qayada,
Babamızın imzası var.
Bu müqəddəs həyatında,
Allah olubdur ona yar.

ŞAMO PAŞAYEV

XALQIMIZIN ÜMUMMİLLİ LİDERİ HEYDƏR ƏLİYEV DÖVLƏTİMİZİN MÜSTƏQİLLİYİNİ ƏBƏDİLƏŞDİRDİ

28 may - Azərbaycanın tarixinə əbədi həkk olunmuş əlamətdar gündür.

Yüz illik müstəmləkə zülmünün acısını dadmış Azərbaycan xalqı 1917-ci il fevral burjuva-demokratik inqilabını digər məzlum xalqlar kimi və imperiyanın bütün demokratik qüvvələri ilə birlikdə, sevinclə qarşıladı. 1918-ci il aprelin 9-da Zaqafqaziya Demokratik Federativ Respublikası öz müstəqilliyini elan etdi, bu da mürəkkəb siyasi vəziyyətdə bölgənin üç əsas millətinin iradəsini ifadə etməyə qadir olmadı.

1918-ci il mayın 26-da gürcü nümayəndələrinin seymi tərk edib, müstəqil Gürcüstan Demokratik Respublikası elan etmələrindən sonra, tamamilə yeni siyasi vəziyyət yarandı. Həssas və mürəkkəb vəziyyəti dərinləndirən öyrənən seymın Azərbaycan deputatları, mayın 27-də Azərbaycan Milli Şurasını yaratdılar. Şuranın Sədrliyinə Türk Demokratik Federalistlər Partiyasından - M.Ə.Rəsulzadə, müavinliyinə isə H.Ağayev seçildi.

"Qafqaz Sərdarının" Tiflisdəki sarayında toplanmış Milli Şuranın 28 may tarixli iclasında 24 səsə (2 nəfər əleyhinə) Azərbaycanın müstəqilliyi haqqında İstiqlal Bəyannaməsi elan edildi. 1920-ci il fevralın 11-i və 12-də Bakı Komitəsi bolşevik "Hümmət" və "Ədalət" təşkilatlarının I qurultayı oldu və Azərbaycan Kommunist (bolşevik) partiyası təşkil olundu. Yeni yaranmış kommunist partiyası fevralın 12-də Moskvaya bildirdi ki, o, Azərbaycanın müstəqilliyinin əleyhinədir. Bu zaman Azərbaycanın müstəqilliyi Stalin və Kirov tərəfindən tanınmaması ilə suveren Azərbaycanın dövlətinə qarşı silahlı müdaxiləyə hazırlıq özünün son mərhələsinə daxil oldu. Digər tərəfdən, Parlament və hökumətin öz daxilində parçalanması baş verdi. N.Yusifbəyovun başçılıq etdiyi kabinet işçiləri istefaya çıxdı. Bütün

Tariyel Cəlil

bu gün Azərbaycan Demokratik Respublikasının zəifləməsinə şərait yaratdı. 1920-ci il aprelin 26-dan 27-nə keçən gecə 72 minlik XI Qızıl Ordu hissələri suveren Azərbaycanın ərazisinə daxil olaraq sürətlə Bakı üzərinə yeridi. Aprelin 27-də Azərbaycan Demokratik Respublikasının Parlamentinin son iclası oldu. Kəskin müzakirədən sonra yaranmış vəziyyəti qiymətləndirən Azərbaycan Parlamenti nahaq qan tökülməsinə yol verməmək üçün güzəştə getmək haqqında qərar çıxartdı. Lakin, bu şərtlərə məhəl qoymadan XI qızıl Ordu 28 aprel tarixdə Bakını və Azərbaycanı işğal etdi. Nəticədə, 1920-ci il aprelin 28-də Azərbaycanda Azərbaycan K(b) P başda olmaqla, bolşevik hökuməti yarandı. 1920-ci ilin apreldən Azərbaycan torpaqları qarət olunmağa başlandı, 48 min insan qırmızı terrorun qurbanı oldu. Nəhayət Azərbaycan xalqı öz müstəqilliyini 2-ci dəfə 1991-ci ilin sonunda yenidən əldə etdi. 1993-cü ilin iyun ayının 15-də hakimiyyətə qayıdan xalqımızın Ümummillə Lideri Heydər Əliyev Dövlətimizin Müstəqilliyini əbədləşdirdi. 28 may Respublika günü Azərbaycanın tarixi səhifəsinə yazıldı və hər il Dövlət bayramı olaraq Xalqımız tərəfindən qeyd olunur.

ULU HEYDƏR OĞLUSAN
Azərbaycan adını yüksəklərə qaldıran,
Dövlətini qoruyan, millətinə yarıyan,
Bu firavan ölkəni caynaqlardan saldıran,
Hər kəsə ümid verən Tanrımızdan sonrasın,
Millət üçün yaranan Ulu Heydər oğlusan.

Müstəqil ölkəmizi zirvələrə ucaltdın,
Xalqın üçün yaşadı, xalqın üçün yaratdın.
Millətini çox sevdin, insanları yaşatdın,
Hər kəsin sevimlisi, şərəfli bir adısın,
Xalqımızın baş tacısın, Ulu Heydər oğlusan.

Keçilən bütün yolun əyrisi var, badi var,
Hamı eyni ölçülməz, yaxşısı var, yadı var,
Xalqımızın şərəfli, tükənməyən adı var,
Ürəklərdə yaşayan, Əliyevlər soyusan,
Tarixlərə yazılan, Ulu Heydər oğlusan.

Sair Küskün diləyir,ürəkdə bir arzudur,
Allah səni qorusun, dünya boyu yaşa,dur.
Əbəssiz bir lidersin, yene yarat, yene qur,
Azərbaycan xalqının, sevincinin dadısın,
Xoş günləri bəxş edən, Ulu Heydər oğlusan.

HEYDƏR ƏLİYEV 101 ANIM GÜNÜ XÜSUSİ BURAXILIŞ

Ümummilli Liderin anadan olmasının 101-ci ildönümü münasibətilə Tərtər rayonunda anim mərasimi keçirilib

Tədbirdə Tərtər Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Müstəqim Məmmədov, hüquq-mühafizə orqanlarının rəhbərləri, YAP rayon

təşkilatının, rayon Ağsaqqallar Şurasının sədrləri, şəhid ailələri, qazilər, veteranlar, idarə, müəssisə, təşkilatların kollektivləri və

Anadan olmasının 101-ci ildönümünü dərin ehtiram hissi ilə qeyd etdiyimiz Ümummilli lider Heydər Əliyev Azərbaycan xalqının tarix boyu yetişdirdiyi nadir və bənzərsiz şəxsiyyətlərdən olaraq milyonlarla insanın qəlbində əbədi yaşayır

Xoşbəxt o xalqdır ki, Vətənə sevgisi, xalqa ehtiramı, dövlətə sadıqlığı ilə hər bir kəsə örnək olan, zəkası, dühası və istedadı ilə dünyada tanınan, bütün ömrünü doğma xalqının xoşbəxt gələcəyi uğrunda mübarizəyə həsr etmiş tarixi şəxsiyyətləri var. Azərbaycan xalqı da xoşbəxtədir ona görə ki, dünya dahilərinin sırasına yüksəlmiş Heydər Əliyev kimi Ümummilli lider var.

Ümumən bəşər tarixində hər hansı bir şəxsiyyətin öz dövlətinin təmsalına çevrilməsi nadir hadisədir. Yaxın tariximizdə belə zirvəyə yüksələn dahi şəxsiyyətlərdən biri də xalqımızın ümummilli lideri Heydər Əliyevdir olmuşdur. Müasir Azərbaycan dövlətinin memarı və qurucusu, xalqının və dövlətinin müstəqilliyi, inkişafı naminə misilsiz xidmətləri göstərmiş ulu öndər Heydər Əliyev hər zaman fəxr edəcəyimiz, qürur hissi ilə xatırlayacağımız dahi şəxsiyyətdir. Heydər Əliyev Azərbaycan xalqının və dövlətinin taleyüklü problemlərini həll edən dahi tarixi şəxsiyyət olmaqla yanaşı, həm də tarixi yaradan şəxsiyyətdir.

Görkəmli dövlət xadimi Heydər Əliyev çıxışlarının birində qeyd etdiyi kimi: "Mənim həyat amalım bütün varlığım qədər sevdiyim Azərbaycana, Azərbaycan xalqına, dövlətçiliyimizə, ölkəmizin iqtisadi, siyasi, mənəvi inkişafına xidmət olub" deyərək vurğulamalıdır.

XX yüzillikdə cərəyan edən hadisələrin təhlili göstərir ki, respublikanın müstəqilliyə gedən yolu 1969-cu ildən başlayaraq ulu öndər Heydər Əliyevin ikinci dəfə Azərbaycana rəhbərlik etdiyi dövrdə həyata keçirilən məqsədyönlü siyasətlə tamamlanıb. Müstəqil Azərbaycan dövlətinin

memarı və qurucusu Heydər Əliyevin respublikamıza rəhbərlik etdiyi dövrlər möhtəşəm quruculuq və tərəqqi, davamlı və hərtərəfli inkişaf mərhələləri kimi şanlı tariximizin səhifələrinə qızıl həflərlə yazılmışdır.

1993-2003-cü illəri əhatə edən ikinci hakimiyyət dövrü Heydər Əliyevin siyasi müdrikliyi, iradəsi və qətiyyəti, mükəmməl idarəçilik qabiliyyəti sayəsində dövlət müstəqilliyini bərpa etmiş Azərbaycan keçid dövrünün çətinliklərini uğurla arxada qoyaraq yenidən dirçəliş mərhələsinə daxil olmuşdur. Ümummilli lider Heydər Əliyevin Azərbaycana və regiona sülh, sabitlik və davamlı inkişaf gətirmək yolunda atdığı qətiyyətli addımlar onun beynəlxalq səviyyədə siyasi və ictimai xadim kimi birmənalı şəkildə qəbul edilməsini şərtləndirən həlledici amillərdir.

Tarixə müasir Azərbaycanın memarı olaraq düşən ümummilli lider Heydər Əliyev bu yolda qəti addımlar ataraq özünün iqtisadi inkişaf yolunda olan Azərbaycanın etibarlı, sağlam gələcəyini qurdu. Bunun ən bariz nümunələrindən biri də ulu öndərin özündən sonra ölkəmizə layiqincə rəhbərlik edərək qazanılan uğurların davamlılığını təmin edəcək, xalqın alternativsiz liderinə çevriləcək ölkə Prezidenti cənab İlham Əliyev kimi davamçı-varis yetişdirməsindədir.

Qürurla qeyd edirik ki, 2003-cü ildən keçən dövr ərzində ümummilli liderin ideyaları Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin gərgin əməyi, çoxşaxəli fəaliyyəti nəticəsində yaşayır və uğurla inkişaf edir. Əminliklə demək olar ki, dövlət başçısının apardığı həm xarici, həm də daxili siyasət Heydər Əliyev kursunun davamıdır. Xalqımız inanır

ictimaiyyət nümayəndələri iştirak edəblər. Tədbir iştirakçıları əvvəlcə Ümummilli Liderin 101-ci ildönümünə həsr edilmiş kitab sərgisinə, məktəblilərin əl işlərindən və rəsmlərindən ibarət sərgiyə baxıblar.

Sonra Ümummilli liderin abidəsi ziyarət olunaraq, gül dəstələri düzülüb.

Gülqoyma mərasimindən sonra rayon icra hakimiyyətinin başçısı Müstəqim Məmmədov hüquq mühafizə orqanlarının rəhbərləri ilə birlikdə Heydər Əliyev Mərkəzində Ulu Öndərin həyat və fəaliyyətini əks etdirən eksponatlara baxıb və Ulu Öndərin 101-ci ildönümü münasibəti ilə keçirilən rəsm müsabiqəsində yer tutan məktəblilər rayon rəhbəri tərəfindən fəxri fərmanla təltif ediləblər.

ki, əsas ümummilli lider Heydər Əliyev tərəfindən yaradılan müstəqil dövlətimizin inkişafı etibarlı əllərdədir.

2003-cü ildən bəri müstəqil dövlətimizin qurucusu və xalqımızın xilaskarı, dahi şəxsiyyət Heydər Əliyev cismən yanımızda olmasa da, ulu öndərimizin layiqli davamçısı Prezident İlham Əliyev həm ata vəsiyyətini yerinə yetirən övlad, həm də onun memarı olduğu dövlətin rəhbəri, qurduğu qüdrətli ordunun, yenilməz sərkərdəsi, Ali Baş Komandanı kimi Heydər Əliyev ideyalarını layiqincə davam etdirərək, yenilməz strateq kimi 2020-ci ildə cəmi 44 gün davam edən Vətən müharibəsində düşməni məğlub edərək xalqımızın 30 illik torpaq həsrətinə son qoymuşdur.

Bu gün Ulu öndər Heydər Əliyevin cismən aramızda olmaması xalqımız üçün nə qədər ağırdırsa, İlham Əliyev kimi müdrik və bacarıqlı bir dövlət başçısının Heydər Əliyev siyasi kursunu layiqincə davam etdirməsi, Birinci-vitse Prezident Mehriban xanım Əliyeva tərəfindən Heydər Əliyev Fondunun 20 illik fəaliyyəti dövründə ulu öndərin zəngin irsinin dünyada geniş təbliği ən böyük xoşbəxtlikdir.

Bu günlər ölkəmizin bütün guşələrində olduğu kimi Ulu öndər Heydər Əliyevin anadan olmasının 101-ci ildönümü münasibətilə Laçın rayonunda da silsilə tədbirlər keçirilmişdir. Bu tədbirlərin davamı olaraq 10 may 2024-cü il tarixində Laçın Rayon İcra Hakimiyyətinin təşkilatçılığı ilə ağacəkmə aksiyası keçirilmişdir. Tədbirdə Laçın Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Aqil Nəzərli, idarə, müəssisə, təşkilat rəhbərləri və çoxsaylı ictimaiyyət nümayəndələri iştirak etmişlər.

Tədbirdən əvvəl iştirakçılar hazırda Ağcabədi rayonunun Taxta Körpü qəsəbəsində fəaliyyət göstərən Laçın Rayon İcra Hakimiyyətinin inzibati binası önündə xalqımızın Ümummilli lideri Heydər Əliyevin xatirəsinə ucaldılmış büstü ziyarət edərək önünə tər gül dəstələri düzmüş, əziz xatirəsinə ehtiramla yad etmişlər. Sonra tədbir laçınlı köçkünlərin müvəqqəti məkunlaşdıqları Ağcabədi rayonunun Taxta Körpü qəsəbəsi ərazisində ağacəkmə aksiyası ilə davam etdirilmişdir. Aksiyada simvolik olaraq 101 həmişəyaşıl, 200-dən çox isə müxtəlif növ ağaclar ekilmişdir.

Gəncədə Ulu Öndər Heydər Əliyevin anadan olmasının 101-ci ildönümünə həsr olunmuş silsilə tədbirlər keçirilib

AMEA-nın Gəncə bölməsində Ulu Öndər Heydər Əliyevin anadan olmasının 101 illiyinə həsr olunan dəyirmi masa keçirilib. "Müstəqil dövlətimizin qurucusu" mövzusunda keçirilən dəyirmi masa Gəncə şəhər İcra Hakimiyyətinin və Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyinin dəstəyi, Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının Gəncə bölməsinin təşkilatçılığı ilə baş tutub.

Əvvəlcə tədbir iştirakçıları Ulu Öndər Heydər Əliyevin Gəncənin mərkəzi meydanında ucaldılan abidəsini ziyarət edərək, önünə tər çiçəklər düzülüb. Giriş sözü ilə çıxış edən AMEA-nın Gəncə bölməsinin sədri, akademik Fuad Əliyev Ümummilli Lider Heydər Əliyevin Azərbaycanın dövlətçiliyinin formalaşdırılması və inkişaf istiqamətlərinin müəyyənləşdirilməsində göstərdiyi misilsiz xidmətlərindən danışıb. O, xüsusi olaraq vurğulayıb ki, respublikamızın ikinci böyük şəhəri olan Gəncənin sənayesi, mədəniyyəti, təhsili, səhiyyəsi və digər vacib sahələrinin inkişafının təmin edilməsi məhz Ulu Öndərin strateji düşüncə və əməlinin nəticəsidir.

Daha sonra "Azərbaycan nizamşünaslığının inkişafında Ulu Öndər Heydər Əliyevin xidmətləri", "Heydər Əliyev müasir tariximizi yaradan dahi şəxsiyyətdir", "Heydər Əliyevin elm və təhsilə göstərdiyi qayğı" və digər mövzularda dəyirmi masa iştirakçılarının məruzələri dinlənilib. Bitki Mühafizə və Texniki Bitkilər ETİ-də də Ümummilli Lider Heydər Əliyevin anadan olmasının 101-ci il dönümü ilə əlaqədar tədbir keçirilib.

Əvvəlcə Dövlət Himni səsləndirilib, Ulu Öndər Heydər Əliyevin və şəhidlərin əziz xatirəsi ehtiramla yad edilib. BMTBETİ-nin direktoru, professor İbrahim Cəfərov bildirib ki, bu gün xalqımız onu ağır sınaqlardan müdrikliklə çıxarmış Ulu Öndər Heydər Əliyevi minnətdarlıqla yad edir. O bildirib ki, həyatının məqsədi Azərbaycanın müstəqilliyi, xalqımızın xoşbəxtliyi olan Ulu Öndər bütün mənalı ömrünü bu məqsədə nail olunmasına sərf edib. Ölkə həyatının ən çətin, mürəkkəb məqamlarında dahi lider özünün xilaskarlıq missiyası ilə xalqının köməyinə çatıb. Sonra İnstitutun alimləri Heydər Əliyevin liderlik missiyasından, dünyaşöhrətli siyasətçinin zəngin siyasi, dövlətçilik və mənəvi irsindən bəhs edəblər. Nətiqlər onu da qeyd edəblər ki, bu gün Ulu Öndərin Azərbaycan xalqı üçün ən böyük yadigarı onu işıqlı gələcəyə aparən Prezident İlham Əliyevdir. Ulu Öndərin Azərbaycanın gələcəyini əmanət etdiyi müasir gənclik isə daim bu əbədi irsi öyrənərək gələcək yollarını sağlam təməllər üzərində qurmağı bacarmalıdır.

Samuxda Heydər Əliyev Fondu yeni körpələr evi - uşaq bağçası inşa edib

Heydər Əliyev Fondu tərəfindən Samux şəhərində 80 yerlik yeni uşaq bağçası – körpələr evi inşa edilib.

Samux Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Firdovsi Əliyev, Heydər Əliyev Fondunun əməkdaşı Cəmil Əliyev, Elm və Təhsil Nazirliyi yanında Məktəbəqədər və Ümumi Təhsil üzrə Dövlət Agentliyinin direktor müavini Orxan Abbasov, Gəncə-Daşkəsən Regional Təhsil İdarəsinin müdiri Anar Qədiməliyev və təhsil işçiləri uşaq bağçasının açılışında iştirak edib, burada yaradılan şəraitlə tanış olublar. İkimərtəbəli bir korpusdan ibarət bağça zəruri mebel və avadanlıqla təchiz edilib. Binada metodika otağı, oyun zalı, yeməxanalar, yataq otaqları, həkim otağı, musiqi və idman zalları və s. yaradılıb. Bağçanın həyətəyanı ərazisində abadlıq və yaşıllaşdırma işləri aparılıb, oyun meydançası salınıb.

HEYDƏR ƏLİYEV 101 ANIM GÜNÜ XÜSUSİ BURAXILIŞ

GÜLLƏ ATMADAN HAKİMİYYƏTƏ GƏLƏN DÜNYA SİYASƏTÇİSİ

Dünyanın inqilab sistemi, siyasətçiləri Azərbaycan xalqının xilaskarı, Ulu Öndər, Böyük Heydər Əliyev cənablarının inqilabından,

yüz ilə yaxın davam edən qardaş qırğına son qoyacaqdır.

Səddam kimi diktator qan tökərək hakimiyyətə gəldi, gedən günə qədər həmvətənləri-

hövzəsində olan şəhər, rayon və kəndlərimizin əhalisinin durumunu göz önünə götürmək kifayətdir.

Gəncəbasarın işğalı, Avropa qapılarının, Avropa bazarının üzümüzə bağlanması demək olardı. Biz məcburi yenə də keçmiş "ağamız" olan rus çinovniklərinin boyunduruğu artına yalvararaq, xahiş edərək keçməli idik.

Hələ mən Əlikram Hümətovun "Talış-Muğan" Respublikasından, onun gələcəkdə İran İslam Respublikasına birləşməsindən, Sürət Hüseynovun "xanlığından", şimaldan rusların ləzgələrin "Sabval" təşkilatının əli ilə Siyəzənə qədər ərazi iddiasından, Balakən, Qax, Qəbələ kimi strateji bölgələrə göz tikənlərdən danışıram.

Dünya dövlətlərinin rəhbərləri humanistliyi, uzaqgörənliyi, əfv etməyi, bağışlamağı Azərbaycanın cavan prezidenti İlham Əliyev cənablarından öyrənməlidirlər. İlham Əliyev cənabları neçə-neçə ömürlük həbsə məhkum olunmuş insanları əfv etdi, ümid-siz ailələri sevindirdi və Azərbaycandakı münəfiqə ocaqlarını uzaqgörən siyasəti ilə aradan götürdü. İlham Əliyev cənablarının humanist siyasəti Türkiyə, İran, Suriya kim ölkələrin dövlət rəhbərlərinə örnək olmalıdır.

"Bakı-Tibilisi-Ceyhan" əsrin dünyəvi sülh müqaviləsi

Bizi bütün bu bəlalardan Heydər Əliyevin uzaqgörən siyasəti qurtardı. Onun uzaqgörən siyasəti, həyata keçirdiyi dünyəvi layihələr, böyük dövlətlər, bəynəlxalq birliklər, təşkilatlar tərəfindən dəstəkləndi, ölkədə siyasi sabitlik yarandı və dövlətimiz

Hörmətli prezidentimiz, İlham Əliyev cənablarının operativ təşkilatçılığı sayəsində "Bakı-Tibilisi-Ceyhan" neft kəməri, Bakı-Ərzurum qaz kəməri vaxtında səmərəli çəkilməsi sayəsində, yüzlərlə ölkələri Azərbaycana bağladı. Bu inkişafa görə, indi dünya dövlətləri istəsələr də, istəməsələr də bizi dəstəkləməkdədirlər.

Xəyalım məni o illərə apardı, Ulu Öndərlə olan görüşüm yada düşdü....

1992-ci ilin dekabr ayı idi. Hər yerdə hərc-mərclik hökm sürürdü. Cəbhədə itaətsizlik, özbaşınalıq yaranmış, günü-gündən torpaqlarımız əldən gedir, şəhidlərimizin sayı artırdı. Azərbaycan yas içində idi. Ölkəmizin hər yerində yaxsanalar qurulmuşdu. Hər gün cəbhədən xoşagəlməz xəbərlər gəlirdi. Heç kim, heç kimin ərizəsini oxumaq istəmir-di. Demək olar ki, ölkə idarə olunmaz xaosa çevrilmişdi.

Yuxarıda qeyd etdiyim kimi, o dövrlərdə Azərbaycanda böyük hərc-mərcliklər nəticəsində vətəndaş müharibəsinin başlamasına zəmin yaranmışdı, qardaş qırğını başlamışdı. Bunu görən xalq, xalqımızın dahi oğlu, əzəli və əbədi milli liderimiz Heydər Əliyev cənablarını Bakıya dəvət etdi. Heydər Əliyev yenidən hakimiyyətə gəldi və tariximizi, dinimizi, dilimizi, mədəniyyətimizi, parçalanmaq üzrə olan Vətənimizi xilas etdi.

O, Azərbaycan xalqını, Azərbaycan dövlətini məhv olmaqdan, dünya xəritəsindən silinəkdən birdəfəlik xilas etdi. Ölkəmizdə yaşayan milli azlıqlar Heydər Əliyevi, onun apardığı dünyəvi siyasətini böyük məhəbbətlə sevirilər və dəstəkləyirlər.

nın ayrılmaz hissəsi olan azsaylı xalqları fəlakət qarşısında idilər. Məhz vaxtında hakimiyyətə xalq tərəfindən gətirilən Heydər Əliyev cənabları onları bu fəlakətdən xilas etdi.

Üç saata qədər o müdrik insanla söhbət etdik. Olduqca sakit, səbr və təmkinlə bizi dinlədi. Müdrik, qayğılı, mavi okeanlar kimi sonsuz, dərin və mənalı gözləri ilə sanki insanların qəlbinə, düşüncəsini oxuyurdu. Zaman keçdikcə, həqiqətən onun nə qədər uzaqgörən siyasətə malik olduğunu daha çox dərk etdim. O, Azərbaycanımızın inkişafı və dirçəldilməsi üçün bir çox müqavilələr və kontraktlar bağlayıb, dəyərli görüşlər keçirib. Bu müqavilələrlə o, Azərbaycanımızı dünya dövlətlərinə tanıtdı, dünya dövlətlərini Azərbaycana bağladı və dünya səhmdarlarını Azərbaycana sərmayə qoymağa sövq etdi. Azərbaycanımız üçün çox dəyərli olan bu müqavilələrdən biri də "Bakı-Tibilisi-Ceyhan" əsrin müqaviləsidir. Bu müqavilənin imzalanmasını düşünəndə, insana yalnız iqtisadi mənfəət və neft ixracatı gəlir. Lakin bu məsələ barədə dərinləndirəndə düşünəndə görürük ki, müdrik insan, xalqımızın ulu öndəri, Heydər Əliyev bu müqavilə ilə Azərbaycan, Gürcüstan, Qazaxıstan, Türkmənistan, Türkiyə, Avropanın bir sıra dövlətlərini, eləcə də ABŞ-ni və bu ölkələrlə əlaqəsi, bağlılığı olan ölkələri biri-birinə bağlayıb və sazişsiz, müqaviləsiz bu ölkələr arasında sanki sülh müqaviləsi imzalayıb. Bu ölkələr bundan belə biri-birinin müdafiəsinə qalxmağa, biribirinin sözünü deməyə, arxa durmağa, yardım etməyə məcburdurlar. Çünki Ulu Öndərin uza-

böyük siyasətindən dərs alınmalı və örnək götürməlidirlər. Beləki, Ulu Öndər, Böyük Heydər Əliyev güllə atmadan, xalqın xahişi və tələbi ilə hakimiyyətə gəldi, Azərbaycanı və Azərbaycanda yaşayan azsaylı xalqları böyük fəlakətdən xilas etdi.

Bəli Ümummilli lider, Böyük Heydər Əliyev mülki geyimdə təyyarədən düşdü və ilk işi qardaş qırğını baş verən Gəncəbasara getdi, silahsız, qorumasız. Qısa müddətdə ölkənin sabitliyini pozan bütün silahlı qüvvələrə elə siyasi gediş etdi ki, onlar silahları ilə birlikdə gəlib "torbaya" girdilər və bir də ayıldılar ki, cəzaçəkəmə məntəqələrindədirlər. Heç kimin təsəvvür etmədiyi qısa bir vaxtda atəşkəs elan etdi və respublikada sabitliyi yaratdı. Böyük humanistlik edərək, ömürlük həbsə məhkum edilən o silahlı dəstələrin rəhbərlərini azadlığa buraxaraq dedi: "Siz gedin ailələrinizi idarə edin, sizlər dövləti idarə etməyə qadir deyilsiniz".

Bəli bir güllə atmadan hakimiyyətə gəldi və yaxsanları toyxanalarla əvəz etdi, Azərbaycanı dünyaya tanıtdı, indiki sabitlik, inkişaf göz qabağındadır.

Görürsünüz, Suriyada neçə illərdir qardaş qırğını gedir, Mustafa Kamalın Cümhuriyyətin yaranmasında edilən qətiyyətlər yaranan gündən bu günə qədər qardaş qanı axıdır. İnanıq ki, Türkiyənin indiki baş naziri Rəcəb Təyyib Ərdoğan cənabları, Heydər Əliyev siyasətindən dərs alaraq Türkiyədə

nin qanını tökdü və başına gələnlər hamıya məlumdur.

Belə diktatorların sayını artırmaq olar.

Lakin bunlardan fərqli olaraq, dünya siyasətçiləri öndərlərindən olan, Ulu Öndər, Böyük Heydər Əliyev bir güllə atmadan hakimiyyətə gəldi və müdrik siyasəti nəticəsində Azərbaycanımızı inkişaf etmiş ölkələr sırasına çıxardı. Bəli, dünya siyasətçiləri, rəhbərləri Ulu Öndər, Böyük Heydər Əliyev siyasətini öyrənib və bəhrələnməlidirlər.

Zaman keçdikcə, Ulu Öndər, Böyük Heydər Əliyev siyasətinin dərinliyini daha aydın görmək olur. Təsəvvür edin, əgər Ulu Öndər, Heydər Əliyev hakimiyyətə vaxtında gəlməsəydi, atəşkəs müqaviləsi bağlanmasaydı, ermənilər Azərbaycan torpaqlarına olan təcavüzünü bir az da genişləndirərək, özlərinin dediyi kimi, Gəncəbasar da daxil olmaqla, Kürə qədər işğal edə bilsəydilər. Bir anlığa təsəvvür edin, Gəncəbasarın köçkünləri, erməniyə girov düşənləri, Gürcüstan, Rusiyaya qaçanları, malı-mülkü bir anın içində əlindən çıxaraq girov, qaçqın-köçkün halına düşən xalqın durumu necə ola bilərdi? Onsuz da problemlər içində yaşayan Borçalı mahalındakı soydaşlarımızın durumunu, Türkiyənin Azərbaycanla və türk dünyası ilə əlaqəsinin kəsildiyini düşünərək nəticəni ağla götürmək kifayətdir. Ermənilərin əlinə düşəcək Mingəçevir su anbarının suyu buraxılırdı, bir an başımıza gələcək faciələrin böyüklüyünü düşünmək lazımdır. Kür çayı

quruculuq yoluna qədəm qoydu. Son illər əhalinin, ölkəmizin rifahı yaxşılaşdı, yüzlərlə parklar salındı, yollar abadlaşdırıldı, əfsanəvi körpülər tikildi, yeni kəndlər, qəsəbələr inşa edildi.

Bu sevgi, bu məhəbbət xalqımızın ürəyində əbədi qalacaq. Çünki xalqımız və ölkəmiz üçün tələpklü anlarda, düşmənlərimiz etnik azlıq amilindən istifadə etmək istədilər. Azərbaycan xalqı-

qgörən siyasəti sayəsində bu ölkələr özləri də bilmədən biri-birinə bağlandı və özü də elə güclü qüvvə ilə bağlandı ki, bu bağlılığı heç bir qüvvə poza bilməz.

(davamı səh.9-da)

HEYDƏR ƏLİYEV 101 ANIM GÜNÜ XÜSUSİ BURAXILIŞ

GÜLLƏ ATMADAN HAKİMİYYƏTƏ
GƏLƏN DÜNYA SİYASƏTÇİSİ

(Əvvəli səh. 8-də)

Hörmətli prezidentimiz İlham Əliyev cənabları vaxtında "Bakı-Tbilisi-Ceyhan" neft kəmərinin inşasına başladı, onunla bərabər "Bakı-Qars" qaz kəmərinin bünövrəsini qoydu və həyata keçirdi. Azərbaycanımız üçün həyati əhəmiyyəti olan "Bakı-Axalkalaki-Qars" dəmir yolunun müqaviləsinə qol çəkdi və Gürcüstan, Türkiyə rəhbərləri ilə birlikdə, bu projentin təməlini qoydu və başa çatmaq üzrədir. Bu müqavilələr bir çox ölkələrə böyük həyati əhəmiyyət kəsb etsə də, hər zaman bizi və bizim kimi ölkələri "boyunduruq"da saxlayan Rusiya kimi hegemon ölkələrə sərfəli deyildi. Neçə illərdir ki, Qarabağ məsələsini meydana atan və həllinə əngəl olan Rusiya, günü-gündən qüdrətlənən, güclənən və Avropa birliyinə, NATO-ya yaxınlaşan Azərbaycanı və Gürcüstanı işğal etmək üçün yeni yollar axtardı və Qarabağ kimi, babaları Nikolayın dövründən yandırılan ocağın odu artırıldı. Gürcüstanın səbirsiz prezidenti Saakaşvilinin ucbatın-

şayan Rusiya, əsrlərdir həzm etdiyi Bakı neftinin Avropaya nəqlini sindirə bilmirdi. Ona görə də Gürcüstanı işğal etmək istədi ki, bəlkə Azərbaycan və Azərbaycan nefti onun ixtiyarına keçsin və Azərbaycan yenidən Rusiyanın boyunduruğuna girsin.

Lakin Rusiya hələ də başa düşmək istəmir ki, ölməz Ümummilli lider Böyük Heydər Əliyev cənabları Azərbaycan Respublikası, Azərbaycan xalqı üçün elə bir iqtisadi-siyasi yol qoyub gedib ki, bundan belə istəsələr də Azərbaycan Rusiyanın əsarəti altına sala bilməyəcəklər. Necəki Rusiya Gürcüstanı işğal edə bilmədi və Gürcüstandan çıxarılarəkən Osetiyanı və Abxaziyanı işğal edərək, müstəqil dövlət elan etdi. Özü də düşünmədən başını beləyaya saldı.

Onda görəsən Rusiya yüz illərdir öz azadlıqları uğrunda mübarizə aparən çeçen xalqının və Çeçenistanın, Tataristanın, Başqırdstanın və digər muxtar vilayətlərin müstəqilliyini niyə vermir və niyə tanımır? .Deməli, inamla deyə bilərik ki, ölməz

ti, hörmətli İlham Əliyev zəkası sayəsində "Bakı-Tbilisi-Ceyhan" əsrin müqaviləsi Gürcüstanı işğal olmaqdan xilas etdi. Və bu müqavilə sayəsində Azərbaycanla Gürcüstan arasında birdəfəlik sabitliyin təməl daşının qoyulması deməkdir və Gürcüstan məsələsi

buna sübutdur. Bütün dünya ictimaiyyətinin gözü qarşısında Bakı-Tbilisi-Ceyhan" əsrin müqaviləsinə imza atmış ölkələr və bi-

həyətlerimizdə, əyalətlərimizdə müxtəlif çeşidli və markalı rahat maşınlar göz oxşayır. Xalqımızın maddi durumu günü-gündən yaxşılaşır, əlil və qocaların, imtiyazlı vətəndaşlarımızın maaşları artır. Xalqımız firəvan həyat sürməyə başlayıb.

Biz inanırıq ki, xalqımız Ulu Öndərin xidmətlərini heç vaxt unutmayacaq, daim Heydər Əliyev siyasətini dəstəkləyəcək! Azərbaycan xalqı Böyük Heydər Əliyev ideyalarının həyata keçirilməsi naminə, ömrümüzün sonuna kimi çalışacağıq və onun ideyalarını yaşatmaq üçün, möhtərəm prezidentimiz, İlham Əliyev cənablarına yaxın dəstək olacağıq. Hörmətli prezidentimiz İlham Əliyev cənablarının indiki xarici və daxili siyasəti nəticəsində Vətənimiz günü-gündən çiçəklənir, gözəlləşir. Biz inanırıq ki, Vətənimiz Azərbaysan dünyanın inkişaf etmiş ölkələrinin ön sıralarında olacaqdır və hörmətli preziden-

timiz İlham Əliyev cənablarının bu siyasəti nəticəsində nəinki təkə Azərbaycan, eləcə də Qafqazda sülh və əmin-amanlıq bərpa olacaq və dünyanın qüdrətli ölkələri bizimlə dostluq və əməkdaşlıq etməyə çalışacaqlar.

Xalqımız Respublikamızda baş verən ictimai-siyasi hadisələri görür, dəyərləndirir və lazınca qiymətləndirir.

Hamiya məlumdur ki, hörmətli prezidentimiz İlham Əliyev cənabları, istər ölkə daxilində, istərsə də dünya dövlətləri arasında, apardığı müdrik siyasəti nəticəsində dünya dövlətləri gündəndən qüdrətlənən Azərbaysanımızla, onun rəhbəri hörmətli prezidentimiz İlham Əliyev cənabları ilə hesablaşırlar və ona hörmət və qayğı ilə yanaşırlar belə yanaşma xalqımız üçün, Respublikamız üçün fəxrdir.

Bəli, bu gün hörmətli Prezidentimiz İlham Əliyevin xoş sədələri respublikamızın hər yerindən gəlir. Əyalətlərimizin inkişafı üçün, inamla demək olar ki, hər gün bir neçə parklar, yeni məktəb binaları, xəstəxanalar, idman kompleksləri, fabrik və zavodlar, müxtəlif elm ocaqlarının açılışını edir. Bu işlər inkar edilməz-

dir. Xalqın gözü tərəzidir deyiblər. Biz inanırıq ki, xalqımız ölməz Ulu Öndər Böyük Heydər Əliyev cənablarının siyasətini həyata keçirən, hörmətli prezidentimiz İlham Əliyev cənablarına arxa olacaqlar.

İnamla demək olar ki, prezidentimiz İlham Əliyev cənablarının indiki siyasəti nəticəsində Vətənimiz günü-gündən çiçəklənir, gözəlləşir və dünyanın inkişaf etmiş ölkələrinin ön sıralarında özünə yer tutub.

Hazırladı:

Tahir SÜLEYMAN

dan ocağa benzin töküldü. Nəticədə, Rusiya Gürcüstanı işğal etmək istədi. Böyük arzularla ya-

Ümummilli liderimiz Böyük Heydər Əliyev dühası və Azərbaycan Respublikasının preziden-

lavasitə bu projektə bağlı olan şirkətlər qalxdı, Rusiyaya beynəlxalq qanunlar çərçivəsində tə-

ÖMRÜNÜ-GÜNÜNÜ XALQINA HƏSR EDƏN DAHİ İNSAN

1993-2003-cü illərdə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti olmuş Heydər Əliyev oğlu Əliyev 1923-cü ildə Naxçıvanda anadan olub. 1939-cu ildə Pedoqoji texnikumu, 1957-ci ildə Azərbaycan Dövlət Universitetinin tarix fakültəsini bitirib. 1941-1944-cü illərdə Naxçıvan MSSR-də SSRİ-nin Daxili Məsələlər üzrə Milli Komissarlığında, 1944-cü ilin mayında isə Dövlət Təhlükəsizlik Orqanlarında çalışmağa başlayıb. 1964-cü ildə Heydər Əliyev Azərbaycan SSR Nazirlər Soveti yanında Dövlət Təhlükəsizlik Komitəsinin sədr müavini, 1967-ci ildən isə Komitənin sədri təyin

olmaqla qiyamçıların təzyiqi altında Bakıya tərk edərkən Heydər Əliyev paytaxta gəlir və Azərbaycan Ali Sovetinin sədri seçi-

nidən hakimiyyətə qayıtdıqdan sonra ölkədə sabitlik, əmin-amanlıq yaradıb, qanunsuz silahlı qruplaşmaların fəaliyyəti-

daşında daima yaşayacaq!

Yeni Azərbaycanın qurucusu
İstər Sovət haki-

lir və bir neçə gün sonra Ali Sovetin qərarı ilə Prezidentin səlahiyyətləri ona verilir. Həmin ilin ok-

nə son qoyub. Ermənistan-Azərbaycan münaqişəsinin sülh yolu ilə nizamlanması və cəbhədə atəş-

miyyəti illərində, istərsə də müstəqillik dövründə Heydər Əliyev Azərbaycanın inkişafı naminə əlin-

Dahi şəxsiyyətin keşməkeşli ömür yolu

edilib. 1969-cu ilin iyul ayından Heydər Əliyev Azərbaycan Kommunist Partiyası Mərkəzi Komitəsinin I katibi seçilib.

1982-1987-ci illərdə SSR Nazirlər Soveti sədrinin I müavini vəzifəsinə yüksəlib, eyni vaxtda, 1986-cı ildən SSRİ Nazirlər Soveti Sosial-İnkişaf Bürosunun sədri olub. 8-11-ci çağırışlarda SSRİ Ali Sovetinə deputat seçilib.

1987-ci ildə təqaüdə çıxsa da, 3 ildən sonra yenidən siyasətə qayıdıb. 1990-cı ilin yanvarında Bakıda qanlı hadisələr dövründə Heydər Əliyev Azərbaycan SSR-nin Moskvadakı nümayəndəliyinə gələrək Qorbaçov siyasətinə qarşı kəskin çıxış edir. 1991-ci ilin iyulunda isə Heydər Əliyev Sovet İttifaqı Kommunist Partiyası sıralarından çıxır.

Vətənə qayıdan Heydər Əliyev 1991-ci ildə Naxçıvan MR-nin Ali Məclisinin sədri seçilir. 1993-cü ilin yayında Azərbaycanın Prezidenti Əbülfəz Elçibəy başda Sürət Hüseynov

tyabrında isə Prezident seçilir.

Dövlətə başçılıq edən Heydər Əliyev Qarabağda müharibəni dayandırır, "Əsrin müqaviləsi"ni imzalayır, 1998-ci ildə isə yenidən Prezi-

kəsin elan olunması dövrünün başlanmasında onun adıyla bağlıdır. Avropada Qərbin diplomatik dairələrində onu sabitliyin qaranı və yeni iqtisadi islahatların aparıcısı kimi tanıyırlar.

dən gələni əsirgəməyib. Xüsusilə də son on ildə Azərbaycanda dövlət quruculuğu sahəsində onun rolu müstəsna dır. Heydər Əliyev respublikamızın ilk prezidenti olmasa

dent seçildəndən sonra "Əsrin tikintisi" - Bakı-Tbilisi-Ceyhan kəmərinin tikintisinin təşəbbüskarı olur. 2003-cü ilin Prezident seçkilərində isə son anda İlham Əliyevin xeyrinə namizədliyini geri götürür. Heydər Əliyev müstəqillik dövründə ye-

Heydər Əliyev bütün ömrünü Azərbaycan xalqının xoşbəxt gələcəyinin qurulmasına həsr edib. Azərbaycan tarixinin təxminən 34 illik bütöv bir dövrü onun adı ilə bağlıdır. Heydər Əliyevin işıqlı xatirəsi Azərbaycan xalqının yad-

da, onun dövlətçiliyimizin möhkəmlənməsi, bir növ yenidən qurulması istiqamətində göstərdiyi səylər əvəzənilməzdir. Təsədüfi deyil ki, onun adının qarşısına artırılan və ən çox istifadə edilən ifadələrdən biri də "Yeni Azərbaycanın qurucusu" sözləridir.

ÖMRÜNÜ-GÜNÜNÜ XALQINA HƏSR EDƏN DAHİ İNSAN

Dahi şəxsiyyətin keşməkeşli ömür yolu

90-cı illərin əvvəllərində SSRİ-nin mənğənəsindən yenəcə çıxan və özünün ilkin müstəqilliyindən 71 il aralı qalan Azərbaycanın dövlətçiliyinin restavrasiyasına öndərlik edə biləcək və böyük təcrübəyə malik bir insana olan ehtiyac özünü açıq şəkildə büruzə verirdi. Sovetlər İttifaqı son anlarını yaşasa da, onun məkrli rəhbərləri müstəqilliyə can atan respublikaların qarşısına müxtəlif əngəllər çıxarmağa cəhd göstərirdilər. İstər Ermənistan azərbaycanlılarının deportasiyası, istərsə də, 20 Yanvar faciəsi bu əngəllərin təzahürü idi. Lakin bütün bunlara baxmayaraq, xalqımızın iradəsi və azadlıq eşqi qəhrəman övladlarının qanı bahasına müstəqilliyi təmin etdi. Lakin müstəqillikdən sonra daha məsulyyətli bir proses başladı. Çünki müstə-

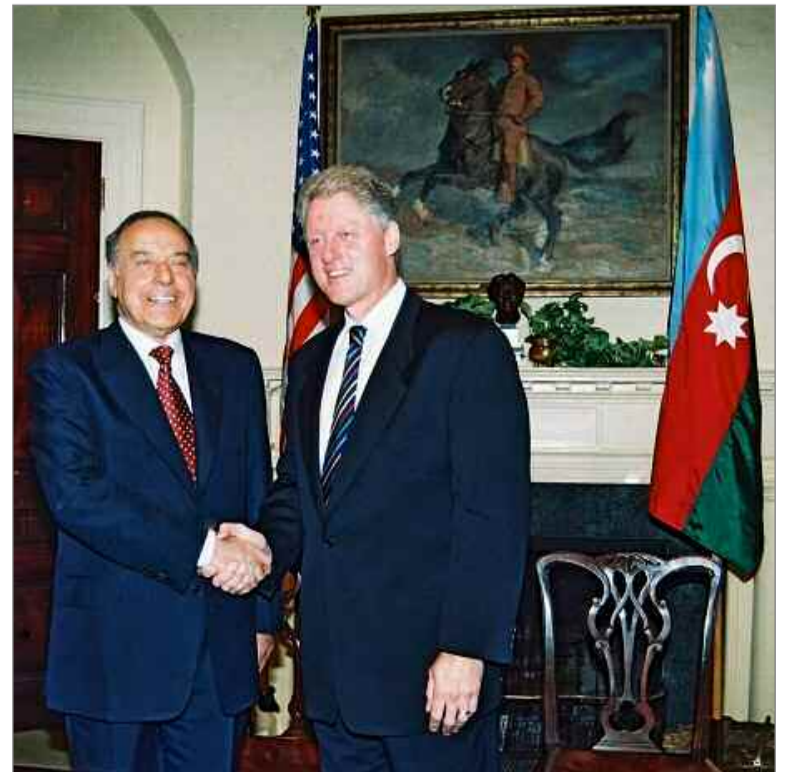
qilliyi qorumaq onu əldə etməkdən daha çətin idi. Bu mənada dövlət strukturlarının möhkəmləndirilməsi xüsusi əhəmiyyət kəsb edirdi. Heydər Əliyev məhz bu məqamda

Naxçıvandan Bakıya rəsmən dəvət edildi. O andan etibarən Azərbaycanın dövlət quruculuğu sahəsində canlanma müşahidə olunmağa başladı. Hər şeydən əvvəl, o, daxildə Azərbaycanın

bütövlüyünə xələl gətirməyə çalışan və mərkəzə tabe olmaqdan boyun qaçıran bir qrup qüvvəni zərərsizləşdirdi. Daha sonra müxtəlif səpgili islahatlar həyata keçirməklə böyük quruculuq işlərini davam etdirdi.

Heydər Əliyevin onilliklərə söykənən təcrübəsi və uzaqgörənliyi iqtisadiyyat, milli siyasət, mədəniyyət və digər sahələrin yeni məzmununda formalaşdırılmasına xüsusi kömək göstərdi. Onun məqsədyönlü səyləri nəticəsində yeni Azərbaycan quruldu, Sovet Azərbaycanından tamamilə fərqlənən yeni məzmunlu Azərbaycan çiçəklənməyə başladı. Heydər Əliyev dövlətçiliyin təməllərini sarsılmazlığını elə təmin etdi ki, bu gün hər bir sırayı Azərbaycan vətəndaşı bu sistemin uzun müddət yaşayacağına inanır.

Hazırladı:
İsmayıl ƏLİYEV

HEYDƏR ƏLİYEV 101 ANIM GÜNÜ XÜSUSİ BURAXILIŞ

ANIM

Bu gün Ulu Öndərimizin anim günüdür. Xalqımız sevimli övladını ziyarət etmək üçün sübh təzədən əllərində tər qərənfillər, qızıl güllərlə axın-axın Fəxri Xiyabana, Ulu Öndərimizi ziyarət etməyə gedirlər.

Bu dahi insan Azərbaycan xalqının xoşbəxtliyi, onun dövlətçiliyinin və müstəqilliyinin qorunub saxlanması və möhkəmləndirilməsi yolunda gecə-gündüz çalışaraq özünü, sözün əsl mənasında şəhid etdi. 1990-1993-cü illərdə öz canından artıq sevdiyi və 70-ci illərdə onun şöhrətini bütün dünyaya yaymış bu dahi şəxsiyyət doğma Vətən Azərbaycanın başının üstünü qara buludlar aidiyi, dövlətimizin yox olmaq, əyalətlərə parçalanmaq, vətəndaş müharibəsi, qardaş qırğını təhlükəsi ilə üz-üzə qaldığı, anarxiyanın, hərəmərçiliyin, kaosun, separatçılığın, etnik münaqişələrin baş alıb getdiyi, erməni təcavüzkarlarının yeni-yeni hədələrinin davam etdiyi bir vaxtda onun xalqımızı mütləq əksəriyyətinin təkidli tələbi ilə yenidən respublikamızın rəhbərliyinə qayıdışı Azərbaycanı və milləti qaçılmaz fəlakətlərdən

xilas etdi.

Azərbaycan xalqının min illik arzusunun tarixi reallığa çevirmiş xalqımızın qurbanlar bahasına əldə etdiyi müstəqilliyi zamanın çətin və keşməkeşli sınaqlarından çıxarıb, onu qoruyub saxlayan, sivil dünyanın və Avropa ailəsinin bir üzvünə çevirmiş Azərbaycana rəhbərlik etdiyi 34 il ərzində sevimli prezidentimiz Heydər Əliyevin xalqımızın təbəqə qisli naminə göstərdiyi büt

və bu sahədə aparılan uğurlu iqtisadi siyasət nəticəsində ölkə iqtisadiyyatının inkişafında özəl sektorun rolu və yeri də ildən-ilə artır və indi o, mühüm rol oynamağa başlamışdır.

Müstəqillik illərində ən çox yadda qalan və cəhəşümul əhəmiyyət kəsb edən hadisələr arasında 1994-cü ilin may ayında atəşkəsə nail olunması, həmin ilin sentyabrında dünyanın aparıcı neft şirkətlə

idara statusu verilməsi və bu kimi onlarca hadisənin adını çəkmək olar.

Möhtərəm Cənab Prezident! Atanızın yolunu davam etdirərək, "Mən hər bir Azərbaycan vətəndaşının Prezidenti olacağam" vədini verməklə Siz prezident seçildiyiniz ilk günlərdən xalqımız üçün üreyini fəth etmiş, onlara qol qanad vermişsiniz. Allah hamımız üçün əziz olan atanız Heydər Əliyevə rəhmət eləsin Qəbri nurla dolsun!

Heydər Əliyev təkcə Azərbaycana deyil, bütün beşəriyyətə məxsus olan ölməz qüdrətli şəxsiyyət idi. Biz onun əməllərinin, arzularının, yarımçıq qalmış işlərinin reallaşması və yerində qoyub getdiyi layiqli varisi - Sizin İlham Heydər oğlu Əliyevin qarşısı qoyduğu bütün vəzifələrinə layiqcə yerinə yetirilməsi üçün əlimizdən gələni edəcək, həmişə Sizi dəstəkləyəcək və öz işimiz, əməllərimizlə Sizə arxa olacağıq. Qoy Ulu Tanrı Sizi qorusun.

Dərin hörmətlə
Azərbaycan Milli EA
İqtisadiyyat İnstitutunun
direktoru,
AMEA-nın müxbir üzvü,
i.e.d., professor
Şahbaz Muradov

O ÖLMƏZDİR

tün xidmətlər göz qabağında və onları saymaq qurtaran deyil. İkinci dəfə respublika rəhbərliyinə qayıdışı ilk gündən Heydər Əliyev Azərbaycanda həyata keçirilən iqtisadi islahatların və cəmiyyət həyatında baş verən bütün köklü dəyişikliklərin və yeniliklərin təşkilatçısı, ilhamvericisi və istiqamətləndiricisi olmuşdur. Müdrik rəhbərimizin gərgin əməyi, səriştəsi, böyük təşkilatçılıq qabiliyyəti, uzaqgörən daxili və xarici siyasəti nəticəsində ölkəmizin ilk Konstitusiyası yaradılmış, ilk dəfə demokratik yolla aparılan prezident seçkiləri keçirilmiş,

ictimai-siyasi sabitlik bərqərar olunmuş, ölkədə yaşayan bütün millətlərin dostluğu və qardaşlığı təmin edilmiş, ana dilimiz bərpa olunmuş, dövlətçiliyimiz və müstəqilliyimiz üçün böyük əhəmiyyəti olan atəşkəs haqqında razılaşma əldə olunmuş, Azərbaycanın müstəqil dövlət kimi yaşaması üçün ilkin şərait yaradılmış, onun şəxsi göstəricisi, təşəbbüsü və rəhbərliyi ilə hökumətin iqtisadi proqramı işləyib hazırlanmış və indi müvəffəqiyyətlə həyata keçirilməkdədir.

Heydər Əliyevin Azərbaycana rəhbərliyi ilə ölkəmizin bazar iqtisadiyyatına keçməsi

ri ilə "Əsrin Müqaviləsi"nin imzalanması, Bakı-Tbilisi-Ceyhan neft boru kəmərinin tikintisinin reallaşması və işə düşməsi Azərbaycanda milli birliyin və sabitliyin təmin edilməsi, əlifbamızın və ana dilimizin bərpası, iqtisadi yüksəlişə nail olunması, qüdrətli ordu qurulması, dünyanın bütün ölkələri ilə hərtərəfli əlaqələrimizin yaradılması və inkişaf etdirilməsi, Azərbaycanda elmin və təhsilin inkişafına qayğının artırılması, dağılmaq təhlükəsi ilə üz-üzə qalmış Elmilər Akademiyasının Milli Elmilər Akademiyasına çevrilməsi və ona ən yüksək elmi

XİLASKAR

Xalqa bir bəla, faciə üz verəndə Böyük Yaradan onu xilas etmək üçün tarixi şəxsiyyətlər, xilaskarlar göndərir. Onlar ilahi qüdrət və nurla göndərilir və xalqın yoluna işıq saçır, qurtuluş yolunu göstərir. Heydər Əliyev bəla şəxsiyyətlərdən idi. O, böyük siyasətin memarıdır. Siyasət işə elektrik cərəyanına bənzəyir. Hər ikisində bir cə səhv, bir cə diqqətsizlik ağır nəticələr verir. 30 ildən artıq Azərbaycana rəhbərlik edən Heydər Əliyevin daxili və xarici siyasətdə nəzərə cərpacaq bir səhv və yol verməməsi onun dahiliyyəinə dəlalət edir. Heydər Əliyev Azərbaycan reallığında böyük hadisə, bir epoxadır. Heydər Əliyev bir fenomen və tarixi şəxsiyyət idi. Onu sahilisiz, bir ümməyə bənzətmək olar.

Azərbaycan xalqı qarşısında Heydər Əliyevin xidmətləri ölçüyə gəlməzdir. Onun bütün xidmətlərini bir yana qoyaraq, təkcə XX əsrin 90-cı illərində xalqı vətəndaş qarşısındansa, dövləti parçalanmaqdan xilas etməsi tarixi hadisə idi.

Mənə qalınca, onun ən böyük xidməti bir çox Afrika və Asiya ölkələrində baş verən daxili çaxnaşmalar, çevrilişlər nəticəsində dövlətin dayaqlarının ləxələnməsi, oyunaq dövlətlə çevrilməsi kimi çox qorxulu

halın Azərbaycanda baş verməsini müdrikliklə qarşısını alması olmuşdur. Heydər Əliyev ən uca dağ zirvəsinə bənzətmək olar. Aralandıqca, uzaqlaşdıqca onun möhtəşəmliyini həmişə görərik. Bununla bağlı çox ciddi bir məsələyə də toxunmaq istərdim. Bəzi istisnalarda Heydər Əliyev haqqında tələm-tələsik yazılmış kitablar meydana gəlib. Onun haqqında fundamental əsərlər, tədqiqat işləri təfəkkür sahibi olan tədqiqatçıları gözəyir. Heydər Əliyev yaradıcı adamlara, elmimizə, ədəbiyyatımıza, incəsənətimizə ümumiyyətlə mədəniyyətimizə böyük qayğı göstərirdi. Özü yaradıcı adam idi. Hər şeyə çox maraqlı və diqqətlə qulaq asırdı. Yaxşı yadımdadır, 2000-ci ildə Lənkərandə İlham Əliyev

cənablarının təşəbbüsü ilə Qarabağ şəhid ailələri və əllər üçün tikilmiş ilk binanın açılışında çıxışımı necə diqqətlə dinləyirdi.

Nədənsə Heydər Əliyev deyəndə mənim gözlərimin önünə Atatürk-Atatürk deyəndə Heydər Əliyev gəlir. Onların gördüyü tarixi işlərin miqyasında da, özlərində də, gözlərində də bir oxşarlıq vardı.

İnanmaq olmur ki, Heydər Əliyev əbədiyyətə qovuşub. Nə edəsən ki, Heydər Əliyevin də çox sevdiyi Səməd Vurğunun dediyi kimi, "səhrili bir aləm olan, bir yandan boşalıb, bir yandan dolan" fəni dünyanın öz qanunları vardır. Təsəllini onda tapırıq ki, dövlətçiliyimiz Heydər Əliyevin sayəsində möhkəm özül üzərində bərqərar olub. Qatar sürət götürüb. Sürkan arxasında Heydər Əliyevin işini və kursunu ləyaqətlə davam etdirməyə qadir, onun layiqli oğlu, Prezidentimiz İlham Əliyev durur. Burada bir arzum da bildirmək istərdim, şübhə yoxdur ki, qədirbilən xalqımız böyük insan Heydər Əliyevin xatirəsini əbədləşdirmək üçün təkliflər irəli sürəcəkdir.

Mən bir ziyalı kimi arzu edərdim ki, Dağüstü parkın ən yüksək yerində onun əzəmətli heykəli ucaldılsın. Bu həminin üreyindən olardı

Qəzənfər PAŞAYEV
Filologiya Elmləri
doktoru, professor

"Heydər Əliyev Allahın Azərbaycana göndərdiyi peyğəmbərdir" - Aqil Abbas

"Heydər

Əliyev də 1993-cü ildə Allah tərəfindən Azərbaycana göndərilən bir elçidir". Bu sözləri millət vəkili Aqil Abbas Heydər Əliyevin 95 illiyinə həsr edilmiş tədbirdə deyib.

Millət vəkili bildirib ki, Heydər Əliyevin 95 illiyi ilə Cümhuriyyətin 100 illiyi üst-üstə düşür: "Bu xalqımız üçün əsl bayramdır. O zaman Heydər Əliyevlə görüşən zaman ona dedim ki, qabiliyyət imtahanı yenidən bərpa olunsun. Hüquqa qəbul olmaq istəyənlər gəlib jurnalistikaya düşürlər. Mənə dedi ki, deyirsən, jurnalistlər prokurorlardan pis yaşayır? Heydər Əliyev həmişə jurnalistlərlə səmimi ortam yaradırdı. O, qəzetləri oxuyurdu, reaksiya verirdi. Qəzətdə gedən yazıya görə, iki dəfə mənle telefonla da danışmış. Bunu açıqlamayacağam, öz aramızda qalsın".

Telekanalları tənqid edən Aqil Abbas bildirib ki, İlham Əliyev bir yerin açılışını edəndə telekanallarımız ancaq o yerini verirlər: "Ancaq açılış mərasimindən sonra çox səmimi ortam yaranır. TV kanalları bunu da verməlidir".

Sonda Aqil Abbas qeyd edib ki, "124 min peyğəmbərin olduğu deyilir. Quranda isə cəmi 30-40-nın adı var, digərləri bilinmir. Ancaq o da var ki, hər dövrdə Allah bir elçi göndərir. Onun adını Atatürk də qoya bilərsiniz, peyğəmbər də. Məhz Heydər Əliyev də Allah tərəfindən Azərbaycana göndərilən peyğəmbərdir". (Yeniçağ.az)

HEYDƏR ƏLİYEV 101

ANIM GÜNÜ

XÜSUSİ BURAXILIŞ

Proloq

Bu gün əlahiddə gül bayramıdır, Yazın gül-çiçəklisi, əlvən çağıdır. Dərilen bu güllər olsa da cansız, Hər qönçə adi gül, insan payıdır. Gör qızıl gülləri neçə rəngdədir, Neçə milyon insan sevinəcəkdir. Ən isti məhəbbət, bəli, bu deyil, Gələnlər tazə-tər gül verəcəkdir. Xəliq xəliq eləmiş, sevgi qıdadır, İnsanlar sevgiyə qurur, yarıdır. Qürur qönçəsidir xalqın sevgisi, Bu sayqı babanın öz qazancıdır.

İlin gül çələngi Heydər babanın, Mövludu birləşir mayın onunda. Gəldi də, qurdu da Azərbaycanı, Ən ali memardır dünya çapında.

I hissə
HAQQIN YOLÇUSU

Baba xatırlanır köçdüğü gündən, Köçən yadda qalır əməllərinə. İnsan var, ömrünü sevgi yaşadır, İnsan var, ucalan heykəllərinə.

Bir zaman Vətəndə olduğu anlar Elə işlər gördü, mat qaldı ruslar. Kürsüyə qalxanda alqış içində Olmayıb onuntək addım atanlar.

Yeriş, duruş, baxış, nitqin saflığı, Ötkəm, əzmkarlıq, insan varlığı... Xaricdə mətbuat yazırdı ondan, Hamı dərk edirdi bu cür varlığı. Baba qürurunu vermədi əldən, İnamlı başladı lap evvəlcədən. Böyük layihələr tərtib etdirib Zavodlar gətirdi neçə ölkədən. Sifariş verdirdi təzə qurğular, Dənizdə ən dərin quyuyuzanlar... Bu yöndə çoxları çalışsalar da, Onun bu işlərdə öz zəhməti var. Qazıldı quyular, duruldu laylar, Bir çox quyuları tez bağladılar. Özü tapşırırdı necə eyləmək, Mərkəzə ağ kağız yola saldılar.

Minlərlə müasir təzə dəzgahlar, Nefti ayırmağa böyük qurğular, Nələr gətirildi, nələr daşındı, Saymaqla azalmır ilk alınlar.

Xalqına güvəndi, əkdı torpağı, Yaxşıca becərib yığdı pambığı. Hər işin bəhrəsi mükafat oldu, Orden-medalların gəldi soracağı.

Hər evdə parladı könül çirağı, Artıdı insanlarda təhsil marağı. Bəzədi sinəsin respublikanın Keçici "Qırmızı əmək bayrağı".

Kimlər tər axıtdı, dillərdə qaldı, Heydər babasından payını aldı. Bəstəkar, yazıçı, qazma ustası, Kimsə mükafatsız olan olmadı. Yazmaqla qurtarmır etdiklərini, Saymaqla azalmır tam işlərini, Çox ölkə başçısı öyrənir onun Ən çətin məqamda gedişlərini. İllər keçmədi ki, təklif verdilər, Ən ali kürsüyə layiq gördülər, Onu namizədlik vaxtı bitəndə Siyasi büronun üzvü seçdilər.

Özü bildirdi ki, sonunda, ancaq Ayırı yolu da yox, belə olacaq. Onu yetişdirən böyük siyasət Aparıb mərkəzə iş tapşıracaq.

II hissə
ALAGÖZ

Qısa bir zamanda qərara aldı, Lazımsız yerlərdə işi saxladı, Mühüm sahələri lazım bilərək, BAM-da tikintini tez işə saldı.

Böyük siyasətdə dağları aşdı, Söz-söhbət alışıdı, aləm qarışıdı. Həqiqət ortada, hamı baxışdı, Çoxları kor oldu, çoxu da çaşdı. Qumar oyununa oxşadı bunlar, Şərik oynayanlar tez baxışdılar. Xalı az olanlar pasa getdilər, Xalı çox olanlar bank apardılar.

Mərkəz qütblərə ayrılan andan Ortada çəkişmə gedirdi yaman. Son illər siyasi böhran olsa da, Hamı çəkinirdi Heydər babadan. Bilirdi ölkənin dərdin əzəldən, Cızmışdı planın xeyli öncədən. Hətta **Moskvada** ruslar içində Məxfilik cəhdini yox idi bilən.

Siyasi aləmdə köhnə adamlar Onu əzəl başdan tanıyırdılar.

EL ATASI

Ulu Öndər
HEYDƏR ƏLİYEV
ŞƏXSİYYƏTİNƏ İTHAF EDİRƏM

Ölkəni böhrana sürükləyənlər Artıq yavaş-yavaş qızırdılar.

Dəstəyi xaricdən alan carçılar Heydər baba ilə barışmırdılar. Üstəlik təkidlə böhtan ataraq, Onu öz işindən kənar saldılar. Əsla çaşdırmadı bu **Alagözü**, Hər şeyi aşkar görürdü gözü. Bu plan əlli il məxfi qalsa da, Son plan bəlli idi, bilirdi özü.

Canından ayrılan o ruhun ki, var, Dünyanın nə qədər onda sirri var. Vətənin, millətin, azad dövlətin "Alagöz" adında bir sevdası var.

III hissə
QANLI DALĞALAR

Hər yerdə bir ocaq qaladı ruslar, Başladı xalqlara qarşı hücumlar. Qoşun yeritdilər, qəfil nə ki var, Ölkəni bürüdü qanlı dalğalar.

Millət nə istəyir? - soruşmadılar, Vətəndaş haqqını tapdaladılar. Gecənin bir anı hücum edərək, Bütün silahlardan atəş açdılar. Tanklar əzdi keçdi millətimizi, Eşidən olmadı haqq səsimizi. **Baba** acıyaraq danladı dərhal Böyük səfirlikdə düşmənimizi.

Zamanı çatmışdı ittifaqın da, Nəhayət, ittifaq parçalandı da. Suveren ölkələr yarandı yenə, İttifaq aktının söndü şamı da.

Vətəni özünə son yuva sandı, Xalqa arxalandı, xalqa inandı. Onun zəhmətinin bəhrəsidir ki, Müstəqil, suveren ölkə yarandı. Xaricdən bolluca təklif olsa da, Yeraltı sərvəti gizli saxladı. Ölkəyə başçılıq etdiyi gündən Əsas təklifləri tez işə saldı.

Hansı bir gedişə nəzər salırsan, Orda bir fəlsəfi məntiq tapırsan. Sən, ey ana Vətən, ey Azərbaycan, Sən bütün cahanın marağındasan.

IV hissə
BÖLÜNMÜŞ VƏTƏH

Nə qədər bəlalər çəkibdir başın, Yarıya bölünüb torpağın, daşın. Sən azad olsan da, ey **ana Vətən**, Hələ azad deyil böyük qardaşın.

Tarixən gücümüz rusa çatmadı, **Zəngəzur, Borçalı, Göyçə** boşaldı. **Qarabağ** uğrunda neçə can verdik, **Dərbənd, Təbriz, Şuşa** nə hala qaldı. **Təbrizə** hər vədə gedə bilməsək, İnanma küsəcək qardaşlar bizdən. Əgər **Qarabağı** qayıtara bilsək, **Farslar** sarsılacaq qələbəmizdən. Çoxdur yer üzündə belə bölgələr, Hamısı həmçinin həllini gözlər. Dünya öz hökmünü verərsə əgər, Qaçqınlar yurduna qayıda bilər.

Olsaydı imkanın bir zərrə qədər, Tutardın torpağı, çalardın zəfər. Daşlardan yonulan heykəllərini Nadir metallardan düzəldərdilər.

V hissə
HEYKƏLLƏŞƏN ÖMÜR

Ey müdrik, ey ulu, böyük hökmdar, Mərmər daş heykələ dönüb arzular, **Ulu Öndər** adlı tək-tək insanlar Ölmür, heykəlləşir, belədir ki, var.

Şuşa əsir qaldı, tez getdin - vaxtsız, Günəşli bir cahın qaldı babasız. Fəxrli Xiyabanı özün seçmişən, Bir cənnət bağdır bu məkanınız.

Torpaq öz övladın aldı qoynuna, Bayraq da baş əydi sadıq oğluna. Elə bil **Sübhənəm** seçmişdi, inan, Bir öndər vermişdi **Azərbaycana**.

Kimlər ağlamadı, yanmadı ona? Dünyaya sığmayan dahi insana! Vətənə bağlılıq atadan qalır, Xalq vəkalət verdi **İlham** oğluna.

Rahat yat, ey kamil, aqıl hökmdar, Xalqın inam yeri bir xiyaban var, Neçə milyon insan gəlib gedəcək, Sənintək rəhmətin qazananı var?!

Unutmaz bu **Vətən**, bu cahın səni; Bu ellər, bu **Xəzər, Kür, Araz** səni. Kölgətək üstünə enən buludlar Hərdən selə dönüb ağlayır səni. Oyan, bu ölkəni bir də gəz-dolan, Telegülləyə qalx, zirvədə dayan. Bayrağı seyr elə, şəhərə boylan, Sən ki, **Azərbaycan** vətəndaşın. Çox ünvan axtarma, silinib onlar, Yerində nə boyda hündür binalar, Körpülər, yeraltı dayanacaqqlar... Bilirsən şəhərdə nə inkişaf var?!

Əksər küçələrin yanı mərməridir, Yeraltı keçidlər böyük töhfədir. Sadlıq sarayları elə dəbdədir, Burda olan toylar bir əfsanədir. Nə qədər xarici təzə maşınlar, Sürətlə tikilir geniş saraylar. Özgə bir mənzərə, yeni baxışlar, Xaricdə nə qədər təhsil alan var. Bilirsən şifrəsin bu gizli kodun, Kimlər düşmənidir bu ana yurdun. Mələmdür bizləre düşmənlər onlar, Bəs niyə dostları susur bu yurdun? Ruhunu dinləyib qulaq asıram, Sən deyən sözləri yada salıram. Tərəddüd etmədən çox insanlara Təkrarən deyərək xatırladıram: Nə vaxt ki, siyasət zəfər qalacaq, O zaman işğalçı naçar qalacaq. Rusiya bizimlə razılaşanda - Məhz onda **Qarabağ** azad olacaq.

Sülh ilə davranın, inkişaf edin, Ya da başqa yolla körpünü keçin. Böyük kürsülərdən haraylayaraq, Əsas haqq işini tanıdın, seçin.

VI hissə
VƏTƏN SEVDALI
SƏRKƏRDƏ

Atamı itirdim on bir yaşım da, Ata axtarmışam hər bir yaşım da. İnternet həyatım tacsız olsa da, Sizi tac bilməmişəm hər an başım da. Tez-tez rüyalarda sizi görürəm, Hərdən bir yuxunu yoza bilirəm. Ruhunuz qəlbimə bəxşiş gətirir, İşlərim çin olur, çox sevinirəm.

Hər gün cəbhə boyu güllə atılır, Əsgərlər adların şəhid yazdırır. Analar ağlayır, göz yaş tökülür, Oğullar ataya məzar qazdırır.

Budurmu bəşərin eşqi, duası, Budurmu insanın insan zəkası?! Ölən əsgərlərin günahı nədir, Budurmu davasız ölüm qəzası?! Oyan bir anlığa, **vazgen** öyünür, **İlhama arxa ol, çağlasın Vətən!** Bəşəri varlıqsan, yerin görünür, Xalqın sevdasını yaxşı bilirən. Nə qədər məzarın soyuq olsa da, Gələn də, gedən də mətləbi anlar. Sağlığında ömrü sağlam yaşadın, Məzarına gülsüz gəlmiş insanlar.

Ala gözlərinin dərinliyində, Bir Vətən sevdası vardı içində. Xüsusi gedişlə dövləti qurdun, Tanıtdın ölkəni ellər içində.

VII hissə
ƏSRİN MÜQAVİLƏSİ

İmzalandı "Əsrin Müqaviləsi", Əzəldən bunlara inanırdım mən. İnanırdı bildin bütün hər kəsi, Qorudun Vətəni **bir imzanla** sən. Elə qurmusan ki, **çalışır Vətən**, Sağlam rəqabətlə **yarışır Vətən**, Cızıb yollarını qoyub getmişən, Düşmənlə hələ də **savaşır Vətən**. Dünyada tanınan muzeylər ki var, Yoxdur sizinkinə oxşar tablolar. Bir insan ömründə olan əşyalar İncitək düzülüb, yoxdur boş divar.

Olub keçənləri yada salıram, Xəyalımdan nələr keçir, sayıram. İlk dəfə zavodda gördüm öteri, Hələ də o günü xatırlayıram. Mən şair deyiləm, sözlər ruhidir, Hamı çiçəklərdən xalça düzəldir,

Sizə, Vətən oğlu, pay gətirmişəm, Sözlərdən düzülən gül çələngidir.

Şükür, sizin yolla gedir oğlunuz, Müqəddəs səfərdə **Hacı** oldunuz. İndi də əl tutur bir çox xalqlara, İsminizə layiq böyük **fundunuz**.

Yüz illər ötəcək, bilsin insanlar, Dinimiz, dilimiz, millətimiz var. Tarixi yazanlar unutmasınlar: Bir dahi şəxsiyyət, sərvətimiz var.

Haqqa qovuşmağın yoluna baxın, Qaşla göz arası **"bir ömrə"** baxın, Ən çətin yollardan keçdi bu insan, Bir insan ömrünün gücünə baxın.

Ey xalqım! Yada sal keçən anları, Azadlıq istəyən qul insanları. Xalqın sərkərdəsi yoxdursa əgər, Talanar hər zaman dövləti, varı.

Yeraltı sərvəti varsa torpağın, Tapasan üsulun tam çıxarmağın. Siyasi şərtlərlə hesablaşmada Biləsən yolunu çox qazanmağın.

Dünya bazarına addım atanda, Seçsən kimlər var sənin yanında. Kimdir şəriklərin, nədir qazancın Satdığın sərvətin qarşılığında. Şəriklər pul qoyur, tələbləri çox, Sərvət ölkənidir, limitimiz yox. Böyük çətinliklər çıxır ortaya, Tərəddüd olsa da özgə çarə yox. Şəriklər düzülüb böyük sırada, Əsrin layihəsi tamam ortada. Götür-qoy edənler fikirləşincə, **Baba** son təklifin açıq masada.

Olan çətinliklər bir az səngiyir, Şirkətlər babadan qarant istəyir. Kənardan baxana çox asan gəlir, Baba öz nüfuzun qarant göstərir.

VIII hissə
ŞAİR HESABATI

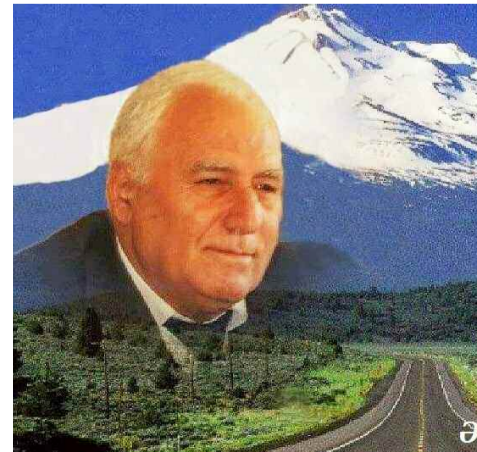
Bu gün ad günüdür, bura gəlmişəm, İzdiham böyükdür, çox da möhtəşəm. İnsanlar axışır həddən ziyadə, Mən bir su güləsi, selə düşmüşəm. Heykəlin önündə lal dayanmışam, Minbir sualım var, çaşıb qalmışam. İnana bilmirəm, ey **Ulu Öndər**, Suallar da məxfi, lap dolaşmışam... Qarşımda ucalan heykəlin ki var, Baş əyib önündə, fikrə dalıram. Ayrılıq nə qədər olsa da çətin, Bir dua oxuyub vidalaşırım.

Sizə məhəbbətlə yazdığım budur, Əlimdə birçə cüt gül gətirmişəm. Hamı çiçəklərdən çələng düzəldir, Mən dilimdə üzən söz gətirmişəm. Bilsən ki, payımla məni anladın, Bu, mənim ən barlı bağım olacaq. Əbədi **Günəşsən Azərbaycanı**, Səninlə bu **Vətən** yadda qalacaq!

Budur şəxsiyyətin gücü, inanın, Bunu unutmayın, yadda saxlayın! **Heydər Əliyevi** yaxşı tanıyın, Odur qurucusu **Azərbaycanın!**

Epiloq
Borc bilib gəlmişəm sənə eşqimi, Azad dövlətimə möhtac eşqimi... Heykəlin önünə qoyub gedirəm Bir gül dəstəsinə dönən **eşqimi**.

Ədalətəm, Sübhənəmə duam var, Öz elim, müstəqil ana dilim var. Dalğalanan üçrəngli bayrağımla Dövlətlər içində öz **Vətənim** var. **Son**

Ədalət Bədirxanlı
(Ədalət Əyyub oğlu Bədirxanov)

AZƏRBAYCANIN XİLASKARI

Tarix Azərbaycan xalqına XX əsrdə, tarixə qızıl hərflərlə yazılacaq bir görkəmli insan bəxş etmişdir. Öz xidmətləri ilə xalqımızın məhəbbətini qazanan, Azərbaycan dövlətini quran və xalqın dar günündə xilaskarı, Azərbaycanı canı qədər sevən, Azərbaycan uğrunda məhrumiyyətlərə dözüb mübarizəsini yarımçıq qoymayan, böyük və xoşbəxt suveren Azərbaycan dövləti quran Heydər Əliyev oldu.

Heydər Əliyev hamıya bəlli olan qurub yaradan insan olub. Bu gün bütün bölgələrdə tikilib istifadəyə verilmiş yaraşlıq binalar, məktəblər, idman kompleksləri, neçə-neçə park, bağ, mədəniyyət, incəsənət obyektləri Heydər Əliyevin təşəbbüsünün nəticəsidir. Heydər Əliyev xalqını sevən, onun dilini gözəl bilən, dilin saflığı uğrunda mübarizə aparan əsl azərbaycanlı, böyük filosofdur.

Heydər Əliyev şəxsiyyətinin uzaqgörən və müdrik addımlarından biri də, ən əhəmiyyətli özündən sonra ölkəyə əziz sələfi, Heydər Əliyev siyasətinin bütün incəliklərini mənimsəmiş, xalqını sevən, dünya siyasi arenasında özünəməxsus nüfuzu olan hörmətli İlham Əliyevi rəhbərliyə tövsiyyə etmişdir. Böyük siyasi təcrübəyə malik olan müdrik siyasətçi Heydər Əliyev Dövlətçiliyimizin məhv olmaq təhlükəsi qarşılığında qaldığı bir dövrdə xalq tərəfindən gözəl qarşılandı. Hörmətli Prezidentimiz Heydər Əliyev dahi şəxsiyyətə layiq

səviyədə atdığı addımlar onu göstərir ki, Heydər Əliyev şəxsiyyəti həm cismən, həm də ruhən yaşamaqdadır. O, Azərbaycanı yeni qələbələrə aparır. Respublikamız dünyaya inteqrasiya olundu. Ölkəmizin suveren dövlət olduğu sübut olundu. Ümumilli liderimizin yüksək fəaliyyəti nəticəsində xalqımızın rifahı keyli yüksəldi. Beləliklə Azərbaycanın dövlət müstəqilliyi qorunub saxlandı. Azərbaycanı gözəl ölkəyə çevirən Heydər Əliyev nurlu xatirəsi qəlbimizdə əbədi qalacaqdır.

Allah rəhmət eləsin, ruhu şad olsun.

Namiq Həsənov

Ahımızı dünyaya çatdıran Heydər Əliyev oldu

Hacı Paşa Şükürov

Doğrudanda bu millət, qədir bilən millətdi. Baxmayaraq qisməti, yaranandan zillətdi. Hamı xahiş etdi, onlara şah sən oldun. Heç kəs deyə bilməz ki, onlara borclu qaldın.

Sən ey dahi Rəhbər, sən ey xalqın sabahı Kainata yüksəldin sən amanı, sən ahı. Bu dözümlü millətin, sən əbədi şahısan, Çox işlər olub çətin, Xudam. özün baxırsan.

Qapı-qapı hamıya, anladın dərdimizi. Bilindi bölük-bölük, kimdi eyləyən bizi. Hamı bildi torpağı, kim satıb, kim alıbdı. Hamı bildi milləti. kim bu günə salıbdı.

Hamı bildi daxildə, yad millətin əli var. Nə utanır, nə ölür, hələm onun dili var. Hamı bildi millətin, var yoxunu soyan var. Hamı bildi milləti, quru yurdda qoyan var.

Hamı bildi milləti, kimdi dəqiq məhv edən. Hamı bildi millətin, kimdi kökün çürüdən. Hamı bildi milləti, bir-birinə vuran var. Hamı bildi hiylənin, arxasında duran var.

Hamı bildi səhnədə, faciəni oynayan. Baş rolda gedənin, özünü millət danan. Hamı bildi milləti, kimdi bu günə qoyan Hamı bildi millətin kimdi gözünü oyan.

Hamı bildi bilmədi, qismətlər belə oldu. Tifil, miskin vətənin, bağı-bağçası soldu. Hamı bildi Ziyama qıyan indi kim olub. Allah kökünü kəssin, o zalım hər kim olub. Hamı xahiş etdi, onlara şah sən oldun. Heç kəs deyə bilməz ki, onlara borclu qaldın.

G Ö Z Ə L D İ

Çıxanda şəhərə, inanmır gözüm, Bakım gözəlləşib, hər yan gözəldi. Onun keçmişini görmüşəm özüm, Bəzənib Azadlıq Meydan, gözəldi.

Gözəlliklər verir yeni körpülər, Onları tikdirmək hünərdi, hünər. Körpülərlə birgə bütün bölgələr, Köhnə Əlibayramlı Şirvan, gözəldi.

Bütün rayonlara yollar çəkilir, Yollarda nə qədər körpü tikilir. Xoşa gəlməyənlər dərhal sökülür, Yevlax bir cənnətdi, Səlyan gözəldi.

Yolun düşsə Gəncəyə bir ora bax, Gözəlləşib hər küçəsi, hər bucax. Göygölün çayından əməm Üçbulax, Nə yalan danışma, nə dan, gözəldi.

Şəkini ziyarət etməyə çalış, Onu belə gözəl edənə alqış. Gözəldi həm bahar, hətta olsa qış, Fikir versən Oğuz ondan, gözəldi.

Görsən gözəlləşib Qax, Zaqatala, Dörd yanında olan hər Yaşıltala. Balakən də ondan qalmayırdı dala, Orada yaşayan hər can, gözəldi.

Bir cənnətə dönüb indi Qəbələ, Şamaxı şəhərin demirəm hələ. İsmayılı daha gözəldi Lələ, Baxsan bütün Azərbaycan, gözəldi.

Bərdəni gör, oradan keç Tərtər, İmişlidə min qotazlı yehərə.

Ağcabədi nə dağ deyil, nə dərə, Hər tərəfi yaşıl orman, gözəldi.

Keç Şəmkirə, Tovuz və Qazağa, Ağstafadakı olan hər bağa. Onlar yaxşı üz göstərir qonağa, Onlardakı o istiqlal, gözəldi.

Neftçaladan son Biləsuvarı, Cəlilabaddakı bal verən arı. Saatlı, Kürdəmir az görür qarı, Mil düzü cənnətdi, Muğan gözəldi.

Dolan Astaranı, gəl Lənkərana, Lənkəran limonu dərməndi cana. Çayın ilk çiçəyi sorulur qana, Canda yaratdığı alqan, gözəldi.

Yaddan çıxma bilməz gözəl göyçayı, Zərdab Ucar ilə istidir yayı. İkisində gözəldi, deyil qolayı, Onlarda yaşayan hər can, gözəldi.

Abşeron dolubdur tam başdan-başa, Get Xızıya eyle ona tamaşa. Xaçmazı görənlər az qalır çaşa, Quba, Qusar ilə Nabran, gözəldi.

Araz qarışan yer, Kür çayında çim, Onda lazım olmaz heç zaman həkim. Sazımda zövq verir hər çalınan sim, Onu dilləndirən insan, gözəldi.

Yaddan çıxma bilməz Ağdamla Şuşa, Gözəl Kəlbəcərim Laçınla qoşa. Qubadlı, Zəngilən gözəl, tamaşa, Cəbrayıldakı orman, gözəldi.

Babalarım tikən doğma Xankəndi, Oğuz ellərindən qalan vətəndi.

Vermək olmaz bir meşəni, bir kəndi, Nə yaddan çıxarma, nə dan, gözəldi.

Min kəhər atına, get Naxçıvana, Şərur, Ordubada, bütün hər yana. Çönüb Naxçıvanım bir gülüstan, Sirabla Batabat yaman, gözəldi.

İgidtek vuruşan Sədərək özü, Əylisli kəndinin çiçekli düzü. Məmmədəliyevin hər qalan sözü, Onun kimi olan insan gözəldi.

Cavidin ucalan o məqbərəsi, Məmməd Arazımın hər bir kəlməsi. Səməd Vurğunumun o incə səsi, Ələskərim ilə İman, gözəldi.

Dünyaya səs salan Nizami babam, Onun vəsf etdiyi hər olan obam. İlahidən yanan Yanardağ sobam, Yandıqca o dağda hər yan, gözəldi.

Mən odlar yurduyam, oddur əjdadım, Odlar ölkəsində böyüyüb adım. Qəzəlxan Fizuli böyük ustadım, Bizlərə verdiyi o qan, gözəldi.

Gəzsən Ceyrançölü, Mili-Muğanı, Orada otlayan hər bir ceyranı. Tanı Vahidimi, o Qəzəlxanı, Yaratdığı hər bir dastan, gözəldi.

O Süleyman Rəhim, Mirzə İbrahim, Ordubadımızı kim tanımır kim? Hüseyn Arif tək böyük şairim, Bəxtiyarda bütün dastan, gözəldi.

Bağışlasın əgər yaddan çıxan var, Şahdağın başında hündür qayalar.

Yazım ellərimi qalsın yadigar, Azərbaycanım tək cahan, gözəldi.

Suverenik deyə hər şey firəvan, Yaranır gözəllik hər saat hər an. Baxanda bizə ölür xain Yan, Ona söylənən utan, gözəldi.

Baxır gözəlliyə şadlanır ürək, Şadlanmaq yaxşıdır, hər kəsə gerek. Ay Vətənim bu xoş günün mübarək, Nə gizlətmə, nə də dan, gözəldi.

Belə gözəlliyi yaradıb Öndər, Onun davamçısı o Böyük Hünər. Qarabağda İlham çalacaq zəfər, Gözəlləşdirdiyi həryan, gözəldi.

Qısa vaxtda nələr-nələr yaratdı, Yatanları yuxudan oyatdı. İndi yaşamalın olan həyatdı, Yaylaqlarla birgə aran, gözəldi.

Bütün Azərbaycan cənnətə dönüb, Erməni baxdıqca ürəyi sönüb. Bütün bölgələrim çiçəyə dönüb, Bax bu gözəlliyə Nəriman, gözəldi.

Nəriman Əyyub

HEYDƏR ƏLİYEV 101 ANIM GÜNÜ XÜSUSİ BURAXILIŞ

Müstəqil Azərbaycan ulu öndər Heydər Əliyevin möhkəm təməl üzərində ucaldığı əzəmətli abidədir

Heydər Əliyevin rəhbərliyi altında aparılmış son dərəcə gərgin fəaliyyət nəticəsində Azərbaycan xalqının taleyi ilə pərdəarxası oyunlara, siyasi anarxiya və eksperimentlərə son qoyulmuş, ölkədə cinayətkarlığın qarşısı tam alınmış, bütün qanunsuz silahlı dəstələr ləğv olunmuşdu ki, bunlar da bütövlükdə Azərbaycanda dövlət quruculuğu prosesinin uğurla aparılması üçün şərait yaratmışdı. Azərbaycan dövlətçiliyinin mövcudluğuna böyük təhlükə olan 1994-cü il oktyabr və 1995-ci il mart dövlət çevrilişi cəhdlərinin qarşısı Heydər Əliyevin qətiyyəti sayəsində alınmış, dövlət müstəqilliyi qorunub saxlanmışdır. Məhz buna görə də ölkəmizdə müstəqil dövlət təsisatlarının yaranması və dövlət quruculuğu prosesi böyük vüsət almışdı ki, bunun da əsasını müstəqil Azərbaycanın qəbul etdiyi ilk Konstitusiyaya təşkil edirdi. Ondan sonrakı dövrdə Azərbaycanda dövlətçiliyin möhkəmlənməsi və demokratik prinsiplərin bərqərar olması, demokratik, hüquqi, dünyəvi dövlət quruculuğu prosesinin uğurla, sürətlə həyata keçirilməsi şəxsən Heydər Əliyevin adı ilə bağlıdır.

Heydər Əliyevin Azərbaycan rəhbərliyinə qayıdışı ilə başlıca qayəsini müstəqillik, azərbaycançılıq, dövlətçilik, ədalətlik, demokratiya, milli tərəqqi, dünyəvilik kimi ümumbəşəri dəyərlər təşkil edən yeni bir ideologiyanın əsası qoyulmuşdur. Heydər Əliyevin apardığı daxili siyasət Azərbaycanın hər bir vətəndaşına azad, sərbəst yaşamaq hüquqlarını təmin etmək və

öz rifahını yaxşılaşdırmaq imkanları yaratmaqdan ibarət olub. Heydər Əliyevin fəaliyyətində iqtisadi islahatlar, bazar iqtisadiyyatının bərqərar olması, iqtisadi

inkişafın təmin edilməsi, Azərbaycanın dünya iqtisadiyyatına inteqrasiyası, özəlləşdirmə proqramının, aqrar islahatların həyata keçirilməsi ardıcıl prioritet sahələr olub. Heydər Əliyev demokratik, hüquqi dövlət quruculuğu istiqamətində davamlı siyasət yeridərək, ölkədə insan hüquq və azadlıqlarının başlıca prinsiplərinin bərqərar olması üçün əsaslı zəmin yaratdı. Heydər Əliyevin rəhbərliyi altında Azərbaycan dövlətinin xarici siyasəti, dünyanın aparıcı dövlətləri və beynəlxalq təşkilatları ilə əlaqələri milli maraqlara və uzaqgörən siyasi perspektivlərə əsaslanan xətlə inkişaf etməyə başlayıb.

Heydər Əliyevin xarici siyasət məsələlərinə müstəsna

əhəmiyyət verməsi, beynəlxalq miqyasda etiraf olunan uğurlu və cəsarətli addımlar atması, milli məqsədlər naminə ən nüfuzlu tribunalardan bacarıq və mə-

tdirən sülhsevər xarici siyasətinin əsasında isə, ilk növbədə, milli müstəqilliyin möhkəmləndirilməsi, dövlətlərin hüquqlarına hörmətlə yanaşılması, bütün mübahisəli məsələlərin sülh və danışıqlar yolu ilə həll edilməsi, qarşılıqlı surətdə faydalı iqtisadi, elmi və mədəni əməkdaşlıq yaradılması, dövlətlərarası əlaqələrə mane olan hər cür məhdudiyətlərin aradan qaldırılması prinsipləri dayanırdı. Heydər Əliyev 1992-ci ildən başlayaraq türkdilli dövlətlər arasında iqtisadi, siyasi, ədəbi-mədəni əlaqələrin genişləndirilməsi və möhkəmləndirilməsi sahəsində də gərgin fəaliyyət göstərmiş. O, bütün türk dünyasının ən nüfuzlu şəxsiyyəti kimi şöhrət qazanıb. Heydər Əliyev Azərbaycanın təbii sərvətlərindən, əlverişli coğrafi strateji mövqeyinin üstünlüklərindən ölkənin milli mənafeələrinə uyğun şəkildə istifadə edilməsinə yönəldilmiş irimiqyaslı beynəlxalq iqtisadi sazişlərin işlənilməsi və hazırlanması və həyata keçirilməsi sahəsində son dərəcə gərgin və səmərəli fəaliyyət göstərmiş. Onun böyük siyasi iradəsi və müdrik uzaqgörənliyi sayəsində əhəmiyyətli beynəlxalq müqavilələrə imza atılmış və onların həyata keçirilməsinə başlanılıb. Heydər Əliyevin təşəbbüsü ilə böyük siyasi məna kəsb edən bir sıra dünya miqyaslı iqtisadi proqramların həyata keçirilməsində Azərbaycanın aparıcı rol oynayıb. Böyük bir coğrafi məkanda region qüvvələrinin birləşməsinə də Heydər Əliyevin danılmaz xidmətləri olub. Tarixin amansız və sərt sınaqları dövründə dünyanın

hərəkətlə istifadə etməsi Azərbaycan dövlətçiliyinin bu günü və gələcəyi baxımından son dərəcə əhəmiyyətli olub. Heydər Əliyevin fəal diplomatiyası nəticəsində Azərbaycan dünyanın demokratik dövlətlərinin və aparıcı ictimai təşkilatlarının ölkəmizə, onun zorla cəlb olunduğu silahlı münaqişəyə münasibətinin əsaslı surətdə dəyişməsinə nail ola bilib. Heydər Əliyevin xarici siyasətinin əsasını sülh, beynəlxalq hüquq normalarına, sərhədlərin bütövlüyünə və toxunulmazlığına, dövlətlərin ərazi bütövlüyünə hörmət və qarşılıqlı surətdə faydalı əməkdaşlıq prinsipləri təşkil edib.

Onun dünya təcrübəsinin bütün nailiyyətlərini, sivil beynəlxalq normaları özündə tam əks

etdirən sülhsevər xarici siyasətinin əsasında isə, ilk növbədə, milli müstəqilliyin möhkəmləndirilməsi, dövlətlərin hüquqlarına hörmətlə yanaşılması, bütün mübahisəli məsələlərin sülh və danışıqlar yolu ilə həll edilməsi, qarşılıqlı surətdə faydalı iqtisadi, elmi və mədəni əməkdaşlıq yaradılması, dövlətlərarası əlaqələrə mane olan hər cür məhdudiyətlərin aradan qaldırılması prinsipləri dayanırdı. Heydər Əliyev 1992-ci ildən başlayaraq türkdilli dövlətlər arasında iqtisadi, siyasi, ədəbi-mədəni əlaqələrin genişləndirilməsi və möhkəmləndirilməsi sahəsində də gərgin fəaliyyət göstərmiş. O, bütün türk dünyasının ən nüfuzlu şəxsiyyəti kimi şöhrət qazanıb. Heydər Əliyev Azərbaycanın təbii sərvətlərindən, əlverişli coğrafi strateji mövqeyinin üstünlüklərindən ölkənin milli mənafeələrinə uyğun şəkildə istifadə edilməsinə yönəldilmiş irimiqyaslı beynəlxalq iqtisadi sazişlərin işlənilməsi və hazırlanması və həyata keçirilməsi sahəsində son dərəcə gərgin və səmərəli fəaliyyət göstərmiş. Onun böyük siyasi iradəsi və müdrik uzaqgörənliyi sayəsində əhəmiyyətli beynəlxalq müqavilələrə imza atılmış və onların həyata keçirilməsinə başlanılıb. Heydər Əliyevin təşəbbüsü ilə böyük siyasi məna kəsb edən bir sıra dünya miqyaslı iqtisadi proqramların həyata keçirilməsində Azərbaycanın aparıcı rol oynayıb. Böyük bir coğrafi məkanda region qüvvələrinin birləşməsinə də Heydər Əliyevin danılmaz xidmətləri olub. Tarixin amansız və sərt sınaqları dövründə dünyanın

ayrı-ayrı ölkələrinə səpələnərək yaşamaq məcburiyyətində qalmış azərbaycanlıların birlik və həmrəyliyin əldə edilməsi şində Heydər Əliyevin müstəsna xidmətləri vardır. O, dünya azərbaycanlılarının təşkilatlanması və onların bir Vətən - müstəqil Azərbaycan ətrafında sıx birləşməsi üçün daim və əzmlə səy göstərmiş, bu istiqamətdə son dərəcə qiymətli qərarlar qəbul edib. Heydər Əliyevin siyasi, iqtisadi, ictimai və mədəni həyatın bütün sahələrində həyata keçirdiyi planlar artıq Azərbaycanın gerçəkliyinə çevrilmişdir. Onun fəaliyyəti də, şəxsiyyəti də Azərbaycan tarixinin ayrılmaz bir hissəsini təşkil edir. Hər bir azərbaycanlının taleyində Heydər Əliyev dühasının bir zərrəsi var. Heydər Əliyev bizim dahi müasirimizdir. Bu faktın özü hər bir azərbaycanlı üçün qürur və iftixar mənbəyidir. Heydər Əliyev eyni zamanda, taleyin xalqımıza bəxş etdiyi böyük tarixi şəxsiyyətdir. O, Azərbaycanın tarixi inkişaf prosesinə təkan vermişdir. Müstəqil Azərbaycan dövlətinin qurucusu kimi milli dövlətçiliyimizin ideya əsasını məhz Heydər Əliyev yaratdı. Bütün mənalı həyatını öz xalqına bəxş etmiş Heydər Əliyevin siyasi və dövlət xadimi kimi zəngin fəaliyyəti Azərbaycan xalqının tarixində dərin iz buraxaraq, əsl dövlət idarəçiliyi məktəbinə çevrilib. Azərbaycan xalqının hələ neçə-neçə nəslə bu böyük məktəbdən, Heydər Əliyevin zəngin siyasi irsindən ölkəmizin inkişafı, xalqımızın rifahı naminə faydalanacaq.

İsmayıl Tahir

Ulu öndər Heydər Əliyevin müdrik kəlamları

-Böyük siyasəti kiçik hissələrə, xırda mənfəətlərə bağlamaq olmaz.
-Kim müxalifətdə durursa-dursun, ancaq Vətənə, xalqına, mədəniyyətinə, məsləkinə müxalifətdə durmasın.
-Xalq dövlət üçün yox, dövlət xalq üçün olmalıdır.
-Həqiqi mədəniyyəti milyonlara, milyardlara da almaq mümkün deyildir. Amma milyonlar, milyardları olan adamlar cəmiyyətdə mədəniyyətsiz heç bir şeydirlər.
-Tarix həmişə hər şeyi öz yerinə qoyur.
-Əgər hər hansı ölkənin xalqları öz hüquqlarını anlayır və onları qoruyub bilir, o zaman ən kiçik dövlət belə ən böyük məmləkət qədər güclü olar.
-Azadlıq və istiqlalıyyət hər bir xalqın milli sərvətidir.
-Başqasının fikrinə hörmət etmək, ondan faydalı bir şey götürmək qabiliyyəti hər bir adama lazımdır.
-Bir hadisənin qarşısını almaq, o hadisə baş verəndən sonra onun nəticələrini aradan götürməkdən daha asandır.
-Hər bir insan həyatda öz yerini tapmalıdır. Amma öz yerini, özünə məxsus olan yerini tapmalıdır.
-Heç kim əbədi qalib ola bilməz.
-Heç bir ölkə, ən böyük bir ölkə də yalnız öz çərçivəsində iqtisadiyyatını lazımi səviyyədə inkişaf etdirə bilməz.
-Kim ki, biliyindən, bacarığından artıq iddialar edir o, həmişə məğlub olur.
-Dövlət, ölkə nə qədər çox xalqı birləşdirsə, bir o qədər zəngin olur, çünki onların hər biri ümumdünya mədəniyyətinə və sivilizasiyasına öz töhfəsini verir.
-İnsanların mədəni sərvətlərinin hamısından dinin fərqi ondadır ki, o, dini mənsubiyyətdən asılı olmayaraq həmişə insanları dostluğa, həmrəyliyə, birliyə dəvət etmişdir.
-Sənətdə hər kəsin öz yeri var. Heç kəs kiminsə yerini almır.
-Heç bir ölkəni özünə düşmən hesab etməməlisən.

-Həyatda şəərəflə şəərəfsizliyi, şəxsi rifahla ictimai borcu, tamahkarlıqla vicdanlılığı hər bir kəs özü seçir.
-Rüşvətxoru, oğrunu qəhrəman etmək öz xalqına xəyanət etməkdir.
-Ədalətsizliklə ədaləti bərpa etmək olmaz.
-İqtisadiyyatı güclü olan dövlət hər şeyə qadirdir.
-Sülh danışıqlarını cəsarətlə apara bilmək üçün güclü orduya malik olmaq lazımdır.
-İlk işə başlayan şəxslərin üzərinə həmişə çox böyük, şəərəfli vəzifələr düşür.
-Öz ana dilini bilməyən adamlar şikəst adamlardır!
-Ağıl olan yerdə zora ehtiyac yoxdur.
-Rüşvətxorluq bizi içimizdən yeyir.
-Yol - iqtisadiyyat, mədəniyyət, bir sözlə həyat deməkdir.
-Xalqı həmişə mədəniyyət birləşdirmişdir. Çünki başqa əsaslara nisbətən mədəni əsaslar daha üstündür.
-Müstəqilliyin əldə olunması nə qədər çətindir, onun saxlanılması, daimi, əbədi olması bundan da çətindir.
-Vəzifədən ötrü yaşayan adamlar bədbəxt adamlardır.
-Dövlət onun ərazisində yaşayan əhalinin təminatçısı olmalıdır.
-Bizim bütün təbii sərvətlərimiz xalqa məxsusdur və bu sərvətlərdən istifadə olunmasında heç kəsin müstəsna haqqı yoxdur.
-Həqiqəti gizlətmək, həqiqətin üstünü basdırmaq olmaz.
-Heç bir vətəndaş ictimai-siyasi həyata biganə qalmamalıdır.
-Xalqla ordunun birliyi həm xalqın qüdrətini artırır, həm də ordunu daha qüvvətli edir.
-Dünya ümumiyyətlə quruculuqla, tikib-yaratmaqla yaşayıb, inkişaf edib.
-Xalq bir çox xüsusiyyətləri ilə tanınır, sayılır və dünya xalqları içərisində fərqlənir. Bu xüsusiyyətlərdən ən yüksəyi, ən böyüyü mədəniyyətdir.

-Yüksək mədəniyyətə malik olan xalq həmişə irəli gedəcək, həmişə yaşayacaq, həmişə inkişaf edəcəkdir.
-Mədəniyyət bəşəriyyətin topladığı ən yaxşı nümunələrlə xalqları zənginləşdirir.
-Müstəqillik yolu qədər çətin yol yoxdur.
-Ölkələr arasında dostluq münasibətlərinin möhkəmlənməsinə mədəniyyət və elm sahəsində əlaqələrin təsiri böyükdür.
-Xalq həmişə öz ziyalıları, öz mədəniyyəti, öz elmi ilə tanınır.
-Xalq gərək daim öz kökünü xatırlasın.
-Tariximizin hər səhifəsi bizim üçün əzizdir.
-Tarixi olduğu kimi qəbul etmək, dərk etmək və olduğu kimi qiymətləndirmək lazımdır.
-Tariximiz bizim üçün dərs olmalıdır.
-Tarix heç nəyi silmir.
-Xalq milli əhval-ruhiyyə ilə milli mənlilik zirvəsinə qalxarsa, onun başında duran adamlar isə öz şəxsi mənafeələrinə görə xalqın başından basılırsa, bax, bu, xalqın ən böyük faciəsidir.
-Kiməsə qarşı ədalətsizlik edilibsə, bu ədalətsizliyin qarşısını ədalətlə almaq lazımdır. Amma ədalətsizliyə qarşı daha böyük bir cinayət törətmək, ədalətsizlikdən də betərdir.
-Heç vaxt inamımızdan, dinimizdən uzaqlaşmayacağıq və bu mədəni mənbələrimizdən istifadə edərək gələcəyimizi quracağıq!
-Quran-şərəfin bizə verdiyi tövsiyələr, dərs, göstərdiyi yollar paklığa, düzlüyə, doğruluğa, sədaqətə, qəhrəmanlığa, cəsarətə, cəsurluğa dəvət edən tələblərdir, tövsiyələrdir.
-Biz təbiətə qarşı zor işlədə bilmərik.
-Cəmiyyətin gələcək tərəqqisi bir çox cəhətdən indi gənclərimizə nəyi və necə öyrətməyimizdən asılı olacaqdır.
-Rəhbərlik etmək, yəni adamları öyrətmək və təbiiyələndirmək üçün gərək mədəni haqqın olsun.
-İnsan mədəniyyət üçün yaşamaqdır. Mədəniyyəti qoruyan, yaşadan insan əbədi olacaqdır. Hamı bir boyda ola bilməz, hamının eyni fikri ola bilməz.

-Fikir müxtəlifliyi təbii hadisədir.
-Hər bir xalqın milliliyini, mədəni dəyərlərini yaşadan, inkişaf etdirən onun dilidir.
-Dil böyük bir ələmdir.
-Ana dilini bilməmək, ana dilini qiymətləndirməmək, şübhəsiz ki, xalq qarşısında böyük qəbahətdir.
-Hər bir xalq öz dili ilə yaranır. Ancaq xalqın dilini yaşatmaq, inkişaf etdirmək və dünya mədəniyyəti səviyyəsinə qaldırmaq xalqın qabaqcıl adamlarının, elm, bilik xadimlərinin fəaliyyəti nəticəsində mümkün olur.
-Xalq azadlıq uğrunda mübarizə apararkən qurbanlar verməlidir. Keçmişdə də belə olmuşdur, bu gün də belədir, gələcəkdə də belə olacaqdır.
-Hər bir alim qiymətlidir. Ancaq nəzəriyyəni təcrübə ilə birləşdirən, fikirlərini tətbiq edə bilən və onlardan əməli nəticə götürə bilən, cəmiyyətə, ölkəyə, xalqa konkret fayda gətirən insanlar alimlərin sırasında xüsusi yer tuturlar.
-Görkəmli şəxsiyyətlər xalqın zəkasını, elmini, mədəniyyətini, mədəniyyətini dünyaya nümayiş etdirirlər.
-Demokratiya insanların şüurunda dəyişiklik deməkdir. Bu dəyişiklik inqilabla olmur, təkamül yolu ilə, tədricən gedir.
-Vətən müharibəsi bütün xalqın, hər bir vətəndaşın öz şəərəf və namusunu qorumaq üçün aparılan müharibədir!
-Ziyalıların, mədəniyyət xadimlərinin, elm xadimlərinin cəmiyyətdə hörmətini qaldırmaq lazımdır.
-Ziyalılıq kütləvi ola bilməz. Alim, şair, bəstəkar, rəssam, yazıçı, artist - bunlar fitri istedadla malik olan nadir adamlardır.
-Milli azadlığa nail olmaq üçün milli oyanış, milli dirçəliş, milli ruhun canlanması lazımdır.
-Vətənpərvərlik insanın daxilindəki duyğulardır.
-Əgər bunlar yoxdursa, o insan mədəniyyətsizdir.
-Gərək nəbz Vətənin nəbzi ilə vursun.
-Tənqid həmişə işə kömək edir.
-Xalqın, Vətənin taleyi hər bir insanın taleyinə çevrilmişdir!

SABİTLİYİN YARADICISI – HEYDƏR ƏLİYEV

Xalqımızın milli bayramları arasında Milli Qurtuluş gününün ayrıca yeri var. Çünki Ümummilli liderimiz Heydər Əliyevin xalqın arzusu və tələbi ilə 21 il əvvəl hakimiyyətə qayıdışı ilə əlamətdar olan 15 iyun-Milli Qurtuluş həqiqətən müstəqil dövlətimizin məhvolma təhlükəsindən xilasının əbədi tarixi günü oldu.

Hamımızın yaxşı yadındadır ki, 1993-cü ilin iyun günlərində baş vermiş Gəncə hadisələri, nəsi dövlət rəhbərlərinin bir ovuc silahlı quldurun qarşısında aciz qalması, ölkədə faktiki olaraq vətəndaş müharibəsinin başlanması, erməni təcavüzünün genişlənməsi, ayrı-ayrı ölkələrdə, xüsusən cənub rayonlarında seperatçılıq meyillərinin güclənməsi Azərbaycanı fəlakətlə üz-üzə qoymuşdu, AXC-Müsavat iqtidarının cəmi bir il davam etmiş səriştəsiz rəhbərliyi cəmiyyət həyatının bütün sahələrində dərin böhranla nəticələndi.

1990-cı ilin yanvar ayında imperiya qüvvələrinin Bakıda törətdiyi qırğına qarşı heç nədən qorxmadan kəskin etiraz səsinə ucaldan ilk siyasətçi Heydər Əliyev oldu. Azərbaycana döndükdən sonra da onu heç bir yüksək vəzifə cəlb etmədi. Sadəcə olaraq öz torpağında, öz xalqı arasında yaşamaq istəyirdi. Amma 1993-cü ilin iyun hadisələri vəziyyəti kökündən dəyişdi. Bir-birinin ardınca hakimiyyətə gələn bacarıqsız iqtidarlar xalqın problemlərini həll etmək əvəzinə milləti, dövləti yalnız faciyyəyə yuvarlandırdılar. Xalqın səbri tükənmişdi. Cəmiyyətin ayrı-ayrı təbəqələrinin nümayəndələri möhtərəm Heydər Əliyevə müraciət edib dövlətin idarə olunması məsuliyyətini öz üzərinə götürməyi xahiş etmişdilər. Bu xahişlərə "yox" cavabı verən müdrik dövlət xadimi 1993-cü ilin iyununda Azərbaycanı gözələn fəlakətin miqyasını dərk edərək, xalqın təkidli qərarını qəbul etdi və yenidən siyasətə

qayıtmalı oldu.

O vaxtdan 21 il keçir. Bu qısa müddətdə ölkəmiz hər cəhətdən tanınmaz dərəcədə dəyişib. Halbuki 21 il əvvəl Azərbaycan və bütövlükdə Cənubi Qafqazda baş verən hadisələri izləyən siyasi müşahidəçilər vəziyyətdən çıxış yolu görmürdülər. Çoxları elə zənn edirdi ki, Azərbaycanın nicat yolu yoxdur, ölkə parçalanmaya doğru gedir və s. Üstəlik Azərbaycanın müstəqilliyini gözü götürməyən qüvvələr müvafiq ssenarilər hazırlamışdılar. Ancaq Heydər Əliyev dühası bu proqnozları alt-üst etdi.

Qanunsuzluq, qanunçuluq, hərəmərcliyi sabitlik, tənəzzülü tərəqqi əvəz etmişdir. Özü də bütün bunlar asanlıqla əldə edilmişdir. Xaricdən idarə olunan daxili düşmənlər dəfələrlə Azərbaycana seçdiyi azadlıq, müstəqillik yolundan yayındırmaq, xalqımızı yenidən fəlakət burulğanında qorq etmək üçün dəfələrlə dövlət çevrilişi cəhdlərinə əl atmış, Respublikamızın

baycanın əldə etdiyi nailiyyətlər saysız-hesabsızdır. Ümummilli Liderimiz Heydər Əliyev cəmiyyətdə köklü islahatlar aparılmasına sabit ictimai-siyasi şəraitin yaradılması üçün öz xalqına layiqli xidmət etmişdir. Bu gün Azərbaycan demokratik, hüquqi, dünyəvi dövlət quruculuğu yolu ilə inamla irəliləyir. Ümummilli Liderimiz Heydər Əliyevin dəridən düşünülmüş siyasəti və göstərdiyi böyük səylər nəticəsində istehsalatda gərilmə aradan qaldırılmış. İqtisadi yüksəlişin başlanğıcı qoyulmuş, inflyasiya tamamilə cilovlanmış, milli valyutamız möhkəmlənmiş, radikal aqrar islahat, özəlləşdirmə geniş vüsət almışdır. 1995-ci ilin noyabrında ümumxalq səsverməsi (referendum) yolu ilə qəbul olunmuş müstəqil dövlətimizin ilk konstitusiyasının müddəalarına uyğun olaraq ölkədə söz, vicdan azadlığı, insan hüquq və azadlıqları bərqərar edilmiş, vətəndaş cəmiyyətinə doğru mühüm addımlar atılmışdır.

Rəhbərinin həyatına sui-qəsd etmişdilər. Lakin Heydər Əliyev qətiyyəti, xalqın öz Rəhbərinə sarsılmaz inamı bütün bu xəyanətlərin qarşısına sədd çəkdi, "Sarı özümüzədən olan baltalar"ın və onların yadelli ağalarının qara niyyətlərini puça çıxartdı. Möhtərəm Ümummilli Liderimizin Respublikamıza rəhbərlik etdiyi illərdə Azər-

Ulu öndər Heydər Əliyevin müdrik xarici siyasəti Azərbaycanın dünya birliyində layiq olduğu yeri tutmağa imkan vermişdir. Respublikamız əsas beynəlxalq və regional təşkilatlara üzv seçilmiş, dünya birliyinə inteqrasiya sahəsində əhəmiyyətli uğurlar qazanmışdır. Əgər 20 il əvvəl heç bir xarici investor Azərbaycan iqtisadiyyatına in-

vestisiya qoymağa cürət etməzdi, bu gün adambaşına düşən xarici investisiyaların həcminə görə Azərbaycan MDB ölkələri arasında qabaqcıl yerlərdən birini tutur. Ölkəyə investisiya axımının əsasını isə 1994-cü ildən bəri Xəzərin Azərbaycan sektorundakı neft yataqlarının birgə işlənməsi barədə bilavasitə Heydər Əliyevin rəhbərliyi altında dünyanın ən iri şirkətləri ilə bağlanmış müqavilələr imzalanmışdır. Elə həmin ildən etibarən hər il keçirilən "Xəzərneftqaz" beynəlxalq sərgiləri milli iqtisadiyyatımıza get-gedə artan marağı nümayiş etdirir.

Dövlətimizin başçısının xarici siyasətində əsas xətti, şübhəsiz, Ermənistanın Azərbaycana qarşı hərbi təcavüzü ilə bağlı məsələ təşkil edir. Nizamlı müasir milli

işğal altında olan digər ərazilərimiz azad ediləcək, bir milyondan artıq didərgin soydaşlarımız öz yurduna dönəcək. 1993-cü ilin 15 iyununda başlanmış "Qurtuluş günü"nin xalqımız üçün əmin-amanlıq, daxili və xarici siyasətinin möhkəmlənməsində böyük əhəmiyyəti indi də davam etməkdədir.

"...Azərbaycan Respublikasının bugünkü ağır, mürəkkəb və gərgin, vəziyyətinin tam məsuliyyətlə dərk edirəm... Azərbaycan xalqının tarixi nailiyyəti olan Azərbaycan Respublikasının dövlət müstəqilliyini qorumağı, möhkəmləndirməyi, inkişaf etdirməyi özüm üçün ən əsas vəzifələrdən biri hesab edirəm... heç kəsin şübhəsi olmasın ki, ömrümün bundan sonrakı hissəsini harda olursa-olsun, yalnız

ordunun olmadığı bir şəraitdə Azərbaycanın məğlubiyyətlər seriyasından qurtula bilməyəcəyini yaxşı dərk edən Heydər Əliyev 1994-cü ilin mayında cəbhədə atəşkəsə nail oldu və beləliklə, bir tərəfdən nahaq qurbanların qarşını aldı, digər tərəfdən isə ərazi bütövlüyümüzü qorumağa qadir ordu quruculuğuna başladı.

Müharibənin dağıntı, fəlakət, qan-qada gətirdiyini və Azərbaycanın münafiqəni dinc vasitələrlə tənzimləmək əzmini bəyan edən ölkəmizin rəhbəri beynəlxalq aləmdə Azərbaycana sülhsevər dövlət imici qazandırdı. Xalqımızın Ümummilli Lideri Heydər Əliyevin göstərdiyi böyük səylər nəticəsində artıq dünya birliyi dövlətimizin adalətli mövqeyinə tərəfdar çıxmış, Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü və sərhədlərinin toxunulmazlığını dəstəklədiyini bildirmişdir.

Ermənistan işğal etdiyi Azərbaycan torpaqlarından geri çəkilməlidir, əks - təqdirdə Azərbaycan dövləti ölkənin ərazi bütövlüyünü bərpa etmək üçün bütün mümkün vasitələrdən istifadə etmək hüququnu özündə saxlayır. Şübhə etmirik ki, Ali Baş Komandanın rəhbərliyi altında doğma Qarabağımız və

və yalnız Azərbaycan Respublikasının müstəqil dövlət kimi inkişaf etməsinə həsr edəcəyəm... Azərbaycan Respublikası bundan sonra da onun başına nə gəlsə-gəlsin, müstəqilliyini itirməyəcək, yenidən heç bir dövlətin tərkibinə daxil olmayacaq, heç bir dövlətin əsarəti altında düşməyəcək"

Bu sözləri Azərbaycan Respublikasının Ümummilli lideri Heydər Əliyev Milli Məclisin iclasında ölkə parlamentinin başçısı seçilərkən demişdir.

Hazırda Müstəqil Respublikamızın başçısı möhtərəm Prezidentimiz Ali Baş komandan Cənab İlham Əliyev, Ulu Öndərimiz Heydər Əliyevin siyasətini uğurla davam etdirir.

Əlixan Osmanov

HEYDƏR ƏLİYEV 101 ANIM GÜNÜ XÜSUSİ BURAXILIŞ

Azərbaycanda müstəqil dövlətçiliyi yaradan və yaşadan - Ümummilli Lider Heydər Əliyevin qadir siyasətidir

HEYDƏR ƏLİYEV:

Xalqın, Vətənin taleyi hər bir insanın taleyinə çevrilməlidir!

Heydər Əliyevin 1993-cü ildə Azərbaycan rəhbərliyinə qayıdışı ilə ölkənin ictimai-siyasi, sosial, iqtisadi, elmi-mədəni həyatında, beynəlxalq əlaqələrdə dönüş yaranmış, elmi əsaslara, beynəlxalq norma və prinsiplərə uyğun müstəqil dövlət quruculuğu prosesi başlanmışdır. Heydər Əliyevin həyata keçirdiyi təxirəsalınmaz tədbirlərin nəticəsi kimi, bir tərəfdən, Milli Ordunun formalaşdırılması, Azərbaycanın milli mənafələrini qorumağa qadir nizami silahlı qüvvələrin yaradılması, torpaqlarımızın müdafiə olunması ilə bağlı mühüm addımlar atılmış, digər tərəfdən, atəşkəse nail olmaq üçün bütün siyasi və diplomatik vasitələr işə salınmış, bunun da nəticəsində 1994-cü ilin mayında ölkəmiz üçün həyati əhəmiyyət kəsb edən atəşkəse nail olunmuşdur.

Azərbaycan daxilində yaranmış nisbi sabitlikdən və beynəlxalq aləmdə ölkəmizə artan inam və maraqdan istifadə edərək, 1994-cü ilin sentyabrında "Əsrin müqaviləsi" adlandırılan ilk neft müqaviləsinin imzalanması və onun gerçəkləşdirilməsi Heydər Əliyev tərəfindən işlənilib hazırlanmış və müstəqil Azərbaycanın iqtisadi inkişaf konsepsiyasını təşkil edən neft strategiyasının həyata keçirilməsinin parlaq təzahürüdür.

Heydər Əliyevin rəhbərliyi altında aparılmış son dərəcə gərgin fəaliyyət nəticəsində Azərbaycan xalqının taleyi ilə pərdəarxası oyunlara, siyasi anarxiya və eksperimentlərə son qoyulmuş, ölkədə cinayətkarlığın qarşısı tam alınmış, bütün qanunsuz silahlı dəstələr ləğv olunmuşdu ki, bunlar da bütövlükdə Azərbaycanda dövlət quruculuğu prosesinin uğurla aparılması üçün şərait yaratmışdı. Azərbaycan dövlətçiliyinin mövcudluğuna böyük təhlükə olan 1994-cü il oktyabr və 1995-ci il mart dövlət

çevrilişi cəhdlərinin qarşısı Heydər Əliyevin qətiyyəti sayəsində alınmış, dövlət müstəqilliyi qorunub saxlanmışdır. Məhz buna görə də ölkəmizdə müstəqil dövlət təsisatlarının yaranması və dövlət quruculuğu prosesi böyük vüsət almışdı ki, bunun da əsasını müstəqil Azərbaycanın qəbul etdiyi ilk Konstitusiyası təşkil edirdi. Ondan sonrakı dövrdə Azərbaycanda dövlətçiliyin möhkəmlənməsi və demokratik prinsiplərin bərqərar olması, demokratik, hüquqi, dünyəvi dövlət quruculuğu prosesinin uğurla, sürətlə həyata keçirilməsi şəxsən Heydər Əliyevin adı ilə bağlıdır.

Heydər Əliyevin Azərbaycan rəhbərliyinə qayıdışı ilə başlıca qayəsini

ləşdirmə proqramının, aqrar islahatların həyata keçirilməsi ardıcıl prioritet sahələr olmuşdur.

Heydər Əliyev demokratik, hüquqi dövlət quruculuğu istiqamətində davamlı siyasət yeridərək, ölkədə insan hüquq və azadlıqlarının başlıca prinsiplərinin bərqərar olması üçün əsaslı zəmin yaratmışdır.

Heydər Əliyevin rəhbərliyi altında Azərbaycan dövlətinin xarici siyasəti, dünyanın aparıcı dövlətləri və beynəlxalq təşkilatları ilə əlaqələri milli maraqlara və uzaqgörən siyasi perspektivlərə əsaslanan xətlə inkişaf etməyə başlamışdır.

Heydər Əliyevin xarici siyasət məsələlərinə müstəsna əhəmiyyət

Heydər Əliyevin xarici siyasətinin əsasını sülh, beynəlxalq hüquq normalarına, sərhədlərin bütövlüyyə və toxunulmazlığına, dövlətlərin ərazi bütövlüyyəni hörmət və qarşılıqlı surətdə faydalı əməkdaşlıq prinsipləri təşkil etmişdir. Onun dünya təcürbəsinin bütün nailiyyətlərini, sivil beynəlxalq normaları özündə tam əks etdirən sülhsevər xarici siyasətinin əsasında isə, ilk növbədə, milli müstəqilliyin möhkəmləndirilməsi, dövlətlərin hüquqlarına hörmətlə yanaşılması, bütün mübahisəli məsələlərin sülh və danışıqlar yolu ilə həll edilməsi, qarşılıqlı surətdə faydalı iqtisadi, elmi və mədəni əməkdaşlıq yaradılması, dövlətlərarası əlaqələrə mane olan hər cür məhdudiyətlərin aradan qaldırılması prinsipləri dayanırdı. Heydər Əliyev 1992-ci ildən başlayaraq türkdilli dövlətlər arasında iqtisadi, siyasi, ədəbi-mədəni əlaqələrin genişləndirilməsi və möhkəmləndirilməsi sahəsində də gərgin fəaliyyət göstərmişdir. O, bütün türk dünyasının ən nüfuzlu şəxsiyyəti kimi şöhrət qazanmışdır.

Heydər Əliyev Azərbaycanın təbii sərvətlərindən, əlverişli coğrafi-strateji mövqeyinin üstünlüklərindən ölkənin milli mənafələrinə uyğun şəkildə istifadə edilməsinə yönəldilmiş irimiqyaslı beynəlxalq iqtisadi sazişlərin işlənilib hazırlanması və həyata keçirilməsi sahəsində son dərəcə gərgin və səmərəli fəaliyyət göstərmişdir. Onun böyük siyasi iradəsi və müdrik uzaqgörənliyi sayəsində əhəmiyyətli beynəlxalq müqavilələrə imza atılmış və onların həyata keçirilməsinə başlanmışdır. Heydər Əliyevin təşəbbüsü ilə böyük siyasi mənə kəsb edən bir sıra dünya miqyaslı iqtisadi proqramların həyata keçirilməsində Azərbaycan aparıcı rol oynamışdır. Böyük bir coğrafi məkanda region qüvvələrinin birləşməsinə də Heydər Əliyevin danılmaz xidmətləri olmuşdur.

Tarixin amansız və sərt sınaqları dövründə dünyanın ayrı-ayrı ölkələrinə səpələnərək yaşamaq

məcburiyyətində qalmış azərbaycanlıların birlik və həmrəyliyinə əldə edilməsi xidməti Heydər Əliyevin müstəsna xidmətləri vardır. O, dünya azərbaycanlılarının təşkilatlanması və onların bir Vətən - müstəqil Azərbaycan ətrafında sıx birləşməsi üçün daim və əzmlə səy göstərmiş, bu istiqamətdə son dərəcə qiymətli qərarlar qəbul etmişdir.

Heydər Əliyevin siyasi, iqtisadi, ictimai və mədəni həyatın bütün sahələrində həyata keçirdiyi planlar artıq Azərbaycanın gerçəkliyinə çevrilmişdir. Onun fəaliyyəti də, şəxsiyyəti də Azərbaycan tarixinin ayrılmaz bir hissəsini təşkil edir. Hər bir azərbaycanlının taleyində Heydər Əliyev düşüncəsinin bir zərəsi vardır. Heydər Əliyev bizim dahi müasirimizdir. Bu faktın özü hər bir azərbaycanlı üçün qürur və iftixar mənbəyidir. Heydər Əliyev eyni zamanda, taleyin xalqımıza bəxş etdiyi böyük tarixi şəxsiyyətdir. O, Azərbaycanın tarixi inkişaf prosesinə təkan vermişdir. Müstəqil Azərbaycan dövlətinin qurucusu kimi milli dövlətçiliyimizin ideya əsasını məhz Heydər Əliyev yaratmışdır.

Bütün mənəli həyatını öz xalqına bəxş etmiş Heydər Əliyevin siyasi və dövlət xadimi kimi zəngin fəaliyyəti Azərbaycan xalqının tarixində dərin iz buraxaraq, əsl dövlət idarəçiliyi məktəbinə çevrilmişdir.

Azərbaycan xalqının hələ neçə-neçə nəslə bu böyük məktəbdən, Heydər Əliyevin zəngin siyasi irsindən ölkəmizin inkişafı, xalqımızın rifahı naminə faydalanacaqdır.

müstəqillik, azərbaycançılıq, dövlətçilik, ədalətlik, demokratiya, milli tərəqqi, dünyəvilik kimi ümumbəşəri dəyərlər təşkil edən yeni bir ideologiyanın əsası qoyulmuşdur. Heydər Əliyevin apardığı daxili siyasət Azərbaycanın hər bir vətəndaşına azad, sərbəst yaşamaq hüquqlarını təmin etmək və öz rifahını yaxşılaşdırmaq imkanları yaratmaqdan ibarət olmuşdur. Heydər Əliyevin fəaliyyətində iqtisadi islahatlar, bazar iqtisadiyyatının bərqərar olması, iqtisadi inkişafın təmin edilməsi, Azərbaycanın dünya iqtisadiyyatına inteqrasiyası, özəl-

verməsi, beynəlxalq miqyasda etiraf olunan uğurlu və cəsarətli addımlar atması, milli məqsədlər naminə ən nüfuzlu tribunalardan bacarıq və məharətlə istifadə etməsi Azərbaycan dövlətçiliyinin bu günü və gələcəyi baxımından son dərəcə əhəmiyyətli olmuşdur.

Heydər Əliyevin fəal diplomatiyası nəticəsində Azərbaycanın dünyanın demokratik dövlətlərinin və aparıcı ictimai təşkilatlarının ölkəmizə, onun zorla cəlb olunduğu silahlı münaqişəyə münasibətinin əsaslı surətdə dəyişməsinə nail ola bilmişdir.

**Nofəl
Ədalət**

KQB generalı Titkov: "Qorbaçov Əliyevdən qorxurdu"

1987-ci ildə Heydər Əliyev Sovet İttifaqı Kommunist Partiyasının (Sov İKP) Mərkəzi Komitəsinin (MK) Siyasi Büro üzvlüyündən və SSRİ Nazirlər Soveti sədrinin birinci müavini vəzifəsindən istefaya getməyə məcbur edildi. Elə bununla da Azərbaycanın qara günləri başladı. Bir neçə ay keçmədi ki, 1988-ci ilin fevral ayında Ermənistanın Azərbaycana qarşı ərazi iddiaları başladı və qanlı Qarabağ müharibəsinin əsası qoyuldu. Əksər politoloqlar Heydər Əliyevin sovet rəhbərliyindən uzaqlaşdırılmasını Sov İKP MK-nın baş katibi Mixail Qorbaçovun ondan qorxması ilə izah edirlər. ANS PRESS-in əməkdaşı vaxtilə SSRİ Dövlət Təhlükəsizlik Komitəsinin (KQB) 9-cu idarəsinin rəis müavini işləmiş general-mayor Mixail Vladimiroviç Titkovla görüşüb və bu məsələyə aydınlıq gətirmək istəyib. General-mayor Mixail Titkov 1969-cu ildən 1991-ci ilə kimi Sov İKP MK-nın Siyasi Büro üzvlərinin təhlükəsizliyini təmin edilməsinə rəhbərlik edib.

- Heydər Əliyevlə nə vaxtdan tanış idiniz?

- Lap yaxından olmasa da ilk dəfə 1978-ci ildə tanış olduq. Mən onda hələ general deyildim, sırayı əməkdaş idim. Fələstin Azadlıq Təşkilatının lideri Yasir Ərəfatla Bakıya gəlmişdim. O, Moskvağa səfərə gəlmişdi. Mən onun mühafizəsinə rəhbərlik edirdim. Mayın 1-də isə Qızıl meydandakı paradan buraya gəldik. İlk tanışlığım onda oldu.

1982-ci ildə Heydər Əliyev Moskvağa köçəndən sonra onunla tez-tez ünsiyyətdə olurduq. Biz onunla xarici səfərlərə getmişik. Onunla Vyetnamda, Meksikada səfərdə

olmuşuq. Biz peşekarlara onunla işləmək bir tərəfdən asan idi, digər tərəfdən isə çətin. Niyə çətin idi? Bir vaxtlar o, Azərbaycanda DTK sədri Semyon Kuzmiç Tsviqunun müavini işləmişdi. Birinci müavin kimi o, əks kəşfiyyatla, iri tədbirlərin - nümayişlərin, fəxri qonaqların qarşılınmasının təşkili və s. ilə

məşğul olub. Buna görə də bizim 9-cu idarənin işini başqa Siyasi Büro üzvlərindən fərqli olaraq əyani bilirdi, çünki özü də bununla məşğul olmuşdu. Ona görə də xaricə səfərlər zamanı bizim işi müşahidə edəndə vəziyyəti çox dəqiq görürdü. Buna görə də onunla işləmək çətin idi. Amma, ümumiyyətlə, onunla işləmək asan idi. Çünki hər hansı bir fəvqəladə vəziyyət yarananda nə etmək lazım olduğunu yaxşı bilirdi. Məsələn, deyirdik, Heydər Əliyev, burdan keçək, bu blokdan girək və burdan çıxacaq, vəziyyətə uyğun maşını dəyişək və s. O,

bütün bunları çox rahat anlayırdı.

- Deyirlər, Heydər Əliyevin qeyri-standart iş qrafiki olub, tez gəlib, gec gedib. Bu siza çətinlik yaratmırdı?

- Stalinin vaxtında gecələr işləyirdilər. Səhər saat 5-dən tez heç kim evə gedə bilməzdi. Aleksey Mixayloviç Kosigin səhər saat 9-da işə gəlirdi, axşam saat 8-dən tez evə getməzdi. Heydər Əliyevin iş qrafiki isə daha mürəkkəb idi, səhər saat 9-dan tez işə gəlirdi, gecə saat 10-dan, 11-dən tez evə getməzdi.

- O vaxt SSRİ-nin rəhbəri olmuş Mixail Qorbaçovun Heydər Əliyevdən çəkdiyini deyirlər. Bu nə ilə bağlı idi?

- Heydər Əliyevin dövlət idarəçiliyi üzrə fəaliyyəti Qorbaçovunla müqayisədə çox geniş idi. Heydər Əliyev böyük bir respublikaya rəhbərlik etmişdi. Qorbaçov isə Stavropol diyarının rəhbəri olmuşdu. Yeni Heydər Əliyevin Siyasi Büro üzvlüyünə və SSRİ Nazirlər Soveti sədrinin birinci müaviniyə gəldiyi yolun miqyası daha böyük idi. Qorbaçov isə diyar rəhbərliyindən Sov İKP MK-nın kənd təsərrüfatı üzrə katibliyinə gəlmişdi.

İstər-istəməz iki siyasətçi görüşəndə bu, özünü göstərirdi. Yeni siyasətçinin biri çox bilirdi, o birisi isə az. Heydər Əliyev unikal yaddaşı ilə seçilirdi. O, rəqəmləri, istiqamətləri və s.-i dəqiq bilirdi. SSRİ Nazirlər Soveti sədri Tixonovun birinci müavini işləyəndə, o, səneyə, maşınqayırma, kənd təsərrüfatı və s. nazirlərlə görüşürdü. O, onlarla peşəkar səviyyədə söhbət edirdi. Qorbaçovun da qatıldığı böyük forumlarda ondan sonra Heydər Əliyev də çıxış edirdi. Mixail Sergeyeviç görürdü ki, o, bir çox məsələlərdə Heydər Əliyevdən az bilir. Bu

məktəbdə də belədir, əlaçı şagirdləri sevmirlər. Heydər Əliyevin nüfuzu həm ölkə daxilində, həm də xaricə səfərlərində hiss edilirdi. Onu xüsusi hörmətlə qarşılayır, alqışlayırdılar. Bunu da Qorbaçova çatdırırdılar. Ona görə də yanında daha populyar və nüfuzlu adamı görmək istəmədi.

Mixail Sergeyeviç Sov İKP MK-nın katibi vəzifəsinə seçiləndə Stavropol diyarında onunla işləmiş mühafizəçisini özü ilə gətirdi. Amma Sov İKP MK-nın baş katibi seçiləndə həmin mühafizəçidən imtina etdi. Düşündü ki, artıq həmin mühafizəçi ona yarasızdır və dəyişdi. O vaxt SSRİ Nazirlər Soveti sədri işləyən Tixonov bu məsələni eşitdi və əmr verdi ki, onun mühafizəçisini də dəyişsinlər. Heydər Əliyev də bunu tövsiyyə etdi. Amma Heydər Əliyev öz mühafizəçisi Aleksandr Alekseyeviç İvanovun sadiqliyinə böyük hörmət nümayiş etdirərək bu tövsiyyəni nəzərə almadı. Yeni onun öz mövqeyi vardı və öz fikri uğrunda həmişə mübarizə aparırdı. Hər rəhbərdə bu keyfiyyət olmur.

- Bəs, Heydər Əliyevi işdən çıxaran dan sonra Qorbaçovun qorxusu nə ilə bağlı idi? Çünki Heydər Əliyev işdən çıxan kimi Moskvadan xüsusi komissiya gəlib, Bakıda onun 10 illik fəaliyyətini yoxlamağa başladı.

- Bilirsiz, bu da insanın xarakterindən asılıdır. Adam var, kimisə işdən çıxarır, sonra rahatlaşır. Adam da var xarakterce kinlidir. Qorbaçov da kinlidir. Ona görə də komissiya göndərdi. İş təkə bununla bitmədi. İlham Əliyev onda Xarici İşlər Nazirliyində (XİN) işləyirdi. Onu da XİN-dən çıxartdırmağa nail oldular. Yeni iş təkə Heydər Əliyevlə bitmədi, oğlunu da çıxardılar.

ДИПЛОМАТ

№ 18 (578) 08 - 14 май 2024-год ОБЩЕСТВЕННО-ПОЛИТИЧЕСКАЯ ГАЗЕТА

ГЕЙДАР АЛИЕВ 101 — ДЕНЬ ПАМЯТИ — СПЕЦИАЛЬНЫЙ ВЫПУСК

Гейдар и Зарифа Алиевы - одна любовь на всю жизнь

В этой статье я уделила больше внимания Зарифе Алиевой, так как Гейдар Алиев довольно известная нам личность. Хоть этих людей уже нет в живых, но они всегда останутся в наших сердцах и мы помним их и гордимся ими!

Гейдар и Зарифа Алиевы познакомились в Кисловодске в 1947 году. Его старший брат поехал туда на отдых, и взял Гейдара просто за компанию. Атмосфера курорта располагала к знакомствам. Только что закончилась война, можно было влюбляться, строить планы и не бояться, что что-то им помешает. У брата в Кисловодске было много знакомых. В 1948 году они поженились. 12 октября 1955 года у них родилась дочь Севиль, 24 декабря 1961 - сын Ильхам. Пользовалась большим авторитетом в Азербайджане и в СССР.

Зарифа Азиз кызы Алиева

родилась 28 апреля 1923, в селение Шахтагты, Азербайджан. дата смерти: 18 апреля 1985, Москва) - известный азербайджанский офтальмолог, академик Академии наук Азербайджана, профессор. Автор четырнадцати монографий и сотен научных статей, 12 рационализаторских предложений. Супруга третьего президента Азербайджана Гейдара Алиева и мать четвертого президента Азербайджана Ильхама Алиева. В 1983 году Зарифа Алиева была избрана академиком Академии Наук Азербайджана. Зарифа Алиева много и интенсивно работала, ею было написано более 140 научных работ, 10 монографий, сделано 12 рационализаторских предложений. Она спешила сделать все задуманное, словно чувствовала, что ей богом не так много отпущено. В 1983 году Зарифа Алиева была избрана академиком

Академии Наук Азербайджана. Зарифа Алиева - это имя вписано большими буквами не только в историю советской офтальмологии, но и в историю восточной страны, в которой она стала настоящей "первой леди", как принято говорить на западе. арифаханум была достойной, любящей женой, верным другом и соратником Гейдара Алиева, заботливой и нежной мамой и бабушкой. Люди, близкие к ее семье, Зарифа-ханум подходило быть первой дамой республики: элегантная, интеллигентная, умеющая не выпячивать себя, она со всеми держалась приветливо и ровно. Конечно, она благотворно влияла на Гейдара Алиевича.

Кстати, хочу заметить, что Зарифа Алиева впервые ввела тенденцию в нашей стране сопровождать мужа на деловых встречах. До нее жены президентов не вмешивались в деловые отношения своих

вых встреч. До нее жены президентов не вмешивались в деловые отношения своих

шим авторитетом в Азербайджане и в СССР. Разработала и ввела несколько новых

супругов.

Большая часть трудовой деятельности Зарифы Алиевой прошла в Азербайджанском государственном институте усовершенствования врачей. Пользовалась боль-

методов лечения глазных заболеваний. С 1982 года жила в Москве вместе со своей семьей. В 1985 году скончалась от рака. Была похоронена в Москве, а затем тело было перевезено в Баку.

10 мая исполняется 95 лет со дня рождения Гейдара Алиева, национального лидера азербайджанского народа, который на протяжении многих лет оставался бессменным президентом су-

кто хранит теплые воспоминания о старом друге. Но все они сходятся в одном определении: "Гейдар Алиевич - талантливый человек".

Музыковед Жанна Дозорце-

веренной республики.

Политик, уважаемый далеко за пределами своей страны, человек, широко образованный и высоко интеллектуальный, руководитель, заботящийся о своем народе, - тот, кому не находят равных... Можно еще долго собирать высокие эпитеты с уст тех,

ва вспоминает о гастролях в Баку как о самых счастливых моментах своей жизни. В то время ей несколько раз приходилось слушать выступления президента. "Выступает Гейдар Алиевич по проблемам медицины, и такое впечатление, что человек всю жизнь только медициной и зани-

Большие таланты Гейдара Алиева

мался; говорит о проблемах транспорта, и кажется, что это величайший транспортник". Кроме того, Алиев увлекался музыкой, хорошо разбирался в искусстве и заботился о культуре своего народа. Тогда был создан Университет "слушания музыки партийно-хозяйственного актива" - так его называли советские артисты, выступавшие перед руководством страны.

А бывший член ЦК Компартии Азербайджана, генерал-полковник Александр Ковтунов, прослуживший 8 лет в Азербайджане, среди талантов Алиева отметил хорошее знание военного дела и своих войск. "Когда я попал к нему на прием, мы долго беседовали по вопросам мобилизационной боевой готовности республики, о прикрытии государственных границ, он знал, видимо, каждую пядь земли на границе", - вспоминает генерал-полковник.

Никас Сафранов, близко зна-

комый с семьей Алиевых, помнит свое удивление тому, как детально Гейдар Алиевич изучал свой портрет, подаренный известным художником, и как точно его комментарии совпадали с идеей автора. Действительно, талант! Сегодня целый ряд работ российского художника посвящен Азербайджану и его видам, а часть из них уже является частной коллекцией семьи Алиевых. Среди картин из коллекции азербайджанских пейзажей есть и большое полотно "Красоты Нахичевани" - того самого автономного региона страны, отделенного от нее территорией Армении, где 10 мая 1923 года родился будущий президент Азербайджана.

Ректор Бакинского славянского университета Камял Абдулла и один из авторов биографической книги о Гейдаре Алиеве Виктор Андриянов отметили заботу бывшего президента о воспитании молодежи. Камял Абдулла навсегда запомнил выс-

тупление Алиева перед ректорами азербайджанских университетов, в котором он сказал: "Молодежь - мое вам завещание". А сам в это время занимался воспитанием сына Ильхама, который теперь продолжает политику отца в президентском кресле и продолжит историю семьи Алиевых в следующей книге Андриянова.

Гейдар Алиев оставил Азербайджан относительно стабильной страной, при нем республика вошла в СНГ, при нем надолго укрепились связи с Россией. Тем не менее, Азербайджан не стал исключением из числа стран, которые вызывают критику по вопросам прав человека, свободы слова и демократичности выборов.

Талант строгого политика распространялся почти во всех жизненных сферах. Сегодня очень много тех, кто благодарен Алиеву за участие в их судьбе, кто хранит память о друге, соратнике и руководителе./ rian.ru/

TƏSİSÇİ VƏ BAŞ REDAKTOR:

TAHİR SÜLEYMAN

İMTİYAZ Ü SERNİVİSAR:

TAHİR SİLƏMAN

УЧРЕДИТЕЛЬ И ГЛАВНЫЙ РЕДАКТОР:

TAXİR SULEYMAN

Tel: +994 50 352-33-18

Baş redaktorun müavini:

Tariyel Cəlil

Xüsusi müxbir:

Nofəl Ədalət

Региональный корреспондент:

Усуб Тейфур

Müəlliflərin mövqeyi ilə redaksiyanın mövqeyi üst-üstə düşməyə bilər.

Ünvan: Bakı şəhəri Az1040, küçə S.Mehmandarov ev 25, mənzil 17

Navnisan: Bakû Az1040, soqaq S.Mêhmandarov xani 25, mal-17

Адрес: Баку Az1040, улица С.Мехмандаров дом 25, кв.-17

Qəzet "Diplomat" qəzetinin bilgisayar mərkəzində yığılıb səhifələnilib və "Mətbuat" mətbəəsində çap olunmuşdur. e-mail: hewler@mail.ru

Şəhadətnamə: NƏŞ 005004966

BUSB-un Sabunçu rayon filiali

VÖEN 1800061582

H/h 438010000

Sifariş: 1500